

2018

Izhodišča za delo v podružničnih šolah in kombiniranem pouku z vidika sodobnih teorij učenja in poučevanja v Republiki Sloveniji

ANALIZA DELA PODRUŽNIČNIH ŠOL IN KOMBINIRANEGA POUKA V REPUBLIKI SLOVENIJI V LETU 2018

DR. NATALIJA KOMLJANC

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Izhodišča za delo v podružničnih šolah in kombiniranem pouku z vidika sodobnih teorij učenja in poučevanja v Republiki Sloveniji

Analiza dela podružničnih šol in kombiniranega pouka v Republiki Sloveniji v letu 2018

Avtorica: dr. Natalija Komljanc
Jezikovni pregled: Alenka Komljanc

Izdal in založil: Zavod RS za šolstvo
Predstavniki: dr. Vinko Logaj

Prva spletna izdaja
Ljubljana, 2018

Objava na spletnem naslovu: www.zrss.si/pdf/izhodisca-za-delo-2018.pdf

Gradivo je nastalo v okviru naloge v Letnem delovnem načrtu Zavoda RS za šolstvo v Oddelku za osnovno šolo.

©Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2018

Vse pravice pridržane. Brez založnikovega pisnega dovoljenja gradiva ni dovoljeno reproducirati, kopirati ali kako drugače razširjati. Ta prepoved se nanaša tako na mehanske (fotokopiranje) kot na elektronske (snemanje ali prepisovanje na kakršni koli pomnilniški medij) oblike reprodukcije.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID=296905984

ISBN 978-961-03-0424-1 (pdf)

Vsebina

UVOD	4
KRATEK OPIS IZVEDBE ANALIZE	5
ANALIZA DELA PODRUŽNIČNIH ŠOL (PŠ) IN KOMBINIRANEGA POUKA (KP) V OKVIRU POSAMEZNE OE ZRSŠ.....	7
OE Murska Sobota (MS)	7
OE Nova Gorica (NG)	11
OE Celje (CE)	14
OE Maribor (MB)	18
OE Novo Mesto (NM)	21
OE Koper (KP)	24
OE Kranj (KR)	27
OE Slovenj Gradec (SG).....	31
OE Ljubljana (LJ).....	35
ANKETIRANI GLEDE NA OE ZRSŠ UGOTAVLJAJO	38
ANALIZA DEJAVNOSTI PODRUŽNIČNIH ŠOL (PŠ) IN KOMBINIRANEGA POUKA (KP) V REPUBLIKI SLOVENIJI (RS) V OKVIRU POSAMEZNEGA PODROČJA DELA ..	39
Osnovni podatki o matičnih šolah in podružnicah ter prisotnosti anketiranih na analizi dela PŠ in KP v RS 2018.....	40
Aktualni podatki o PŠ v RS	41
Aktualni KP na anketiranih PŠ	43
Samooocene zadovoljstva anketiranih strokovnih delavcev o delu na PŠ in KP v RS	44
Zbirnik kvalitativne analize področij dela na PŠ in v KP v RS v letu 2018	45
Bistvene skupne ugotovitve anketiranih:.....	52

Bistvene ugotovitve stanja, vizija in srednjeročni načrt dela s PŠ in KP v RS	52
Ugotovitve stanja, vizije in srednjeročnega načrta s povzetkom:.....	57
SKLEP	61
IZHODIŠČA ZA DOLGOROČNO PERSPEKTIVO DELOVANJA PODRUŽNIČNIH ŠOL (PŠ) IN KOMBINIRANEGA POUKA (KP) Z VIDIKA SODOBNIH TEORIJ UČENJA IN POUČEVANJA V REPUBLIKI SLOVENIJI (RS) V LETU 2018.....	62
VIZIJA PŠ: Obstoj podružnic in njihovo preimenovanje v izobraževalne centre vseživljenjskega učenja za trajno ohranjanje učnih okolij v odročnih krajih.	63
VIZIJA KP: Sodobni modeli izvedbenih kurikulumov	64
SREDNJEROČNI AKCIJSKI NAČRT.....	65
LITERATURA.....	66
PRILOGA.....	67

UVOD

Namen naloge z naslovom **Izhodišča za delo v podružničnih šolah (PŠ) in kombiniranem pouku (KP) skladno s sodobnimi teorijami učenja in poučevanja**, opredeljene v letnem delovnem načrtu ZRSŠ za leto 2018, je *ponovna vzpostavitev in utrditev zveze* po desetletnem premoru že intenzivnega sodelovanja Zavoda RS za šolstvo s podružničnimi osnovnimi šolami v R Sloveniji.

Skladno z opredeljeno nalogo se je oblikovala struktura **Analize¹ dejavnosti podružničnih osnovnih šol (PŠ) in kombiniranega pouka (KP) v Republiki Sloveniji (RS) v letu 2018**, ki je bila pred izvedbo (pilotno) preverjena. Anketa² je bila realizirana po vnaprej oblikovani pp predlogi (priloga 1), vidna vsem anketiranim ves čas vodenega intervjuja³ (strokovnega pogovora). Anketa je potekala na 12-ih lokacijah v okviru organizacijskih enot ZRSŠ v aprilu in maju 2018. Enaka vabila, z različnimi datumi in kraji srečanja, so bila poslana preko organizacijskih enot ZRSŠ. Vabljeni so bili timi v sestavi: ravnatelj, šolski svetovalni delavec, ki skrbi za učence na podružnicah, in vodje podružničnih šol v okviru posamezne matične šole (kamor so bila vabila poslana). Nekaterih intervjujev so se udeležili tudi predstojniki oz. predstavniki posameznih OE ZRSŠ.

Vsem ravnateljem matičnih šol se zahvaljujemo za odziv in pripravljenost sodelovati, vsem prisotnim pa za nesebično delitev izkušenj, pogledov v prihodnost ter srednjeročno načrtovanje!

Dr. Natalija Komljanc, avtorica Analize dela podružničnih šol in kombiniranega pouka v Republiki Sloveniji, junij 2018

---

¹ Analiza pomeni razčlenitev, kritično vrednotenje (po SSKJ)

² Anketa je sistematična metoda zbiranja podatkov na podlagi vzorca z namenom konstruiranja kvantitativnih opisov značilnosti širše populacije (po SSKJ)

³ Intervju je načrten neposreden pogovor med dvema (po Šali, 1981).

KRATEK OPIS IZVEDBE ANALIZE

Intervjuje je izvedla ista oseba. Na začetku je predstavila namen analize in posredovala navodila za delo ter okvirni čas izvedbe. Za celovitejši vpogled v strukturo analize je sledila predstavitev vsebine (PP predloga je priloga 1). Intervjuvanci so bili v nadaljevanju vodeni v okviru vsakega področja posebej v enakem vrstnem redu. Anketa v obliki odprtega intervjuja/strokovnega pogovora, je bila naravnana odprto, z zadostno količino časa za samopremislek in razpravo ob izogibanju sugestijam (med tremi oz. štirimi urami, prilagojeno glede na število intervjuvancev). Zapis povzetkov intervjuvancev in intervjuvanke so surovi podatki ankete⁴.

Analiza daje vpogled v tri časovne dimenzije: 1. aktualno stanje, 2. v vizijo in 3. srednjeročni načrt.

Prvi del analize je vseboval zbiranje numeričnih podatkov (obrazec je priloga 2), ki jih je izpolnil vsak tim zase oz. posamezni vodje podružničnih šol, če so se srečanja udeležili sami. S podatki bomo aktualizirali bazo podatkov za nadaljnje stike z vodji podružničnih osnovnih šol v RS (zbrali smo e-naslove in telefonske številke udeležencev). Zanimalo nas je okvirno število učencev na podružnicah glede na matično šolo ter število učiteljev, ki poučujejo stalno ali občasno. Spraševali smo po razredih in njihovih kombinacijah. Poizvedovali smo po vrtcih v neposredni bližini ter po obsegu šolskega okoliša oz. najdaljše razdalje učencev od doma do šole.

V skupnem pogovoru smo analizirali **(I. del) Sistem delovanja podružničnih šol**: 1. vidik zakonodaje (normativi in standardi), 2. obstoječi model porazdeljenega vodenja ravnatelja, šolskega svetovalnega delavca in vodje podružnice ter morebitne ovire medsebojnega sodelovanja, 3. sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju ter konkretne podpore (ožje okolje – povezava s krajem, širše okolje – povezava z regijo, nacionalna zveza in EU oz. globalna povezava, formalno, neformalno in priložnostno so-delovanje ter internetno povezovanje), 4. oblike sodelovanja s starši (v vlogi starša, eksperta, donatorja, druge oblike sodelovanja, vpliv bivših učencev, drugi oz. različni viri podpore oz. vpliva na viz) in 5. izobraževanja kadra (vidik samoizobraževanja in usmerjenega, vodenega izobraževanja za kakovostno izboljšavo procesa dela v PŠ, didaktiki, vsebini ekspertnega področja in predlogov za aktualno, morebitno intervencijsko usposabljanje v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo).

Po odmoru je diskusija potekala še v okviru razmišljanja o **kakovosti izvedbenega kurikulum**a/programa učenja in poučevanja v podružnicah in **kombiniranem pouku (II. del)**. Zanimalo nas je, kako poteka proces učenja in poučevanja in v ta namen analizirali a) metodologijo načrtovanja, b) izvajanja in c) evalviranja življenja in dela na podružnici v okviru predlaganih osmih elementov: 1. obvezni in neobvezni del, 2. pouk in dejavnosti na prostem, 3. prilagoditve, 4. učno okolje (odprto, zaprto), 5. sodelovanje z matično šolo v obeh smereh, 6. kakovost izvedbe učnega načrta, 7. področja učenja: opismenjevanje, naravoslovje, umetnost ter 8. sistem ocenjevanja znanja. Analizirali smo uporabo področij z vidika sodobnih teorij učenja in poučevanja: 1. učni prostor/odprt, učenje na

---

⁴ **Anketa** je sistematična metoda zbiranja podatkov na podlagi (vzorca) enot z namenom konstruiranja kvantitativnih opisov značilnosti širše populacije, katere člani so preučevane enote, <https://sl.wikipedia.org/wiki/Anketa>.

prostem, ekskurzije..., 2. učni viri, materiali, orodja in IKT podpora, 3. odkrivanje/raziskovanje znanosti pri vseh naravoslovnih predmetih, 4. funkcionalno opismenjevanje v heterogenih učnih skupinah v različnih jezikih, 5. skrb za zdravje v celovitem smislu, 6. formativno spremljanje učenja (uporabni vidik za učenca in učitelja ter starše), 7. didaktična izvedba inkluzivnega pouka – primeri dobre prakse. Kritično smo ovrednotili učenje v heterogenih učnih skupinah – didaktiki pouka v kombiniranih oddelkih z naslednjih vidikov: 1. razlike v predznanju, interesih, potrebah, pričakovanjih med učečimi se, 2. oblike medsebojnega vključevanja, sodelovanja in predstavljanja znanja, 3. učni stili in povezave z metodo dela, 4. razvojne značilnosti skozi obdobja vseživljenjskega učenja ter vidik trajnostnega razvoja, 5. zveza s formalno, neformalno in priložnostno obliko učenja, 6. sistem ocenjevanja v procesu učenja ter ob koncu, 7. oblikovanje odprtega šolskega učnega kurikulumu za heterogeno učno skupnost.

V okviru posamezne točke (vseh je 10) je sledila: a) samoocena zadovoljstva izvajanja aktualnega stanja (od 1 do 5 – najvišja ocena), b) pogled v prihodnost (vizija do leta 2030) in c) premislek o akcijskem srednjeročnem načrtu sodelovanja (za obdobje 3 - 4 let).

Anketiranim smo obljubili, da jih bomo seznanili z rezultati analize do konca koledarskega leta (2018).

ANALIZA DELA PODRUŽNIČNIH ŠOL (PŠ) IN KOMBINIRANEGA POUKA (KP) V OKVIRU POSAMEZNE OE ZRSŠ

OE Murska Sobota (MS)

V OE Murska Sobota (MS) je 38 matičnih šol, od teh 12 podružnic⁵ (31%). Vabila za analizo so bila poslana na matične šole s podružnicami (10). Odzvalo se jih je 9 (90% obisk). Analiza je potekala 12. 4. 2018 na PŠ Krog. Večina prisotnih matičnih šol ima eno podružnico (7), 2 prisotni matični šoli pa 2 podružnici.

Otroci prihajajo maksimalno 6 km oddaljeni od šole (prevoz zagotovljen). Večina PŠ ima vrtec ob šoli, kar pomeni, da starši vodijo otroke v vrtec v isto poslopje, kjer je PŠ že nekaj let pred vstopom v osnovno šolo. Na podružnicah je od 2 do 5 stalnih učiteljev (prihajajo še občasni strokovni delavci). Na podružnici so učenci od 1. do 6. razreda s kombinacijami razredov: 1.- 3. r. (3x), 1.- 4. r. (3x), 1.- 2. r. (1x), 1.- 5. r. (1x), 1.- 6. r. (1x). Najnižje število učencev je 3 in najvišje 58, povprečje 28, 9,35 % glede na število otrok v matični šoli.

Tabela 1: Zbirnik ankete v OE MS

Zap. št.:	Vsebina analize	Zbrana mnenja udeležencev
I. del: 1.	Sistem delovanja PŠ Zakonodaja, normativi, standardi	<p>Stanje: Ukiniti brezplačni prevoz otrok v drugi šolski okoliš. Dobro bi bilo/je, če ima vrtec tudi jaslični oddelek. Starše, ki vodijo otroke v vrtec, je smiselno informirati o delu podružnice že dve leti pred vstopom v šolo. Prisluhni potrebam staršev: časovno prilagoditi jutranje varstvo in podaljšano bivanje. Staršem omogočiti vpoglede v kakovost dela podružnice pred vstopom njihovega otroka v šolo. Normativi naj bodo fleksibilnejši pri jutranjem varstvu in neobveznih izbirnih predmetih, da ne bi bili učenci v neenakovrednem položaju glede na možnosti oz. pravice do izbire učnih vsebin. Znižati normativ za delo ŠSD. Povišati dodatek za vodenje PŠ.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Omejiti prepise otrok na druge šole. Ukiniti ugodnosti kot upoštevanje začasnih bivališč pri vpisu v šolo in financiranje prevoza otrok v drugi šolski okoliš.</p> <p>Srednjeročni načrt: Fleksibilnejši normativi za oblikovanje učnih skupin v jutranjem varstvu in pri neobveznih izbirnih predmetih. Znižanje normativa za učence s posebnimi potrebami in za drugega strokovnega delavca v prvem razredu ter znižanje normativa šolskim svetovalnim delavcem. Zagotoviti</p>

⁵ Podatki iz leta 2017

		potrebne prostorske pogoje (na primer telovadnico). Izvajanje koncepta o učnih težavah v OŠ. Ustrezno vrednotenje dela vodij podružnic.
2.	Sistem porazdeljenega vodenja	<p>Stanje: Z načinom sodelovanja so ravnatelj, šolski svetovalni delavec in vodja podružnice zadovoljni. Ravnatelj pripravi LDN, sistemizacijo, organizira delo podružnice, finančni načrt, potrebe podružnice in hospitira. Šolski svetovalni delavec vpisuje otroke v šolo, vodi šolski parlament, koordinira DSP, delo z nadarjenimi, rešuje družinsko in socialno problematiko. Vodja PŠ je koordinator med ŠSD in ravnateljem, organizira delovni proces: dnevi dejavnosti, sodeluje z lokalno skupnostjo, ureja prevoze, usklajuje delo z vrtcem, matično šolo, delo učiteljev v oddelku. Ovira ga čas, kako in kdaj narediti vse, ko je še v vlogi učitelja v kombiniranem oddelku.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Kakovostno medsebojno sodelovanje. Na novo opredeliti dela vodje podružnice.</p> <p>Srednjeročni načrt: Več priložnosti za kakovostno sodelovanje s šolsko svetovalno službo.</p>
3.	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	<p>Stanje: Sodelovanje s krajem oz. lokalno skupnostjo, društvi in vrtcem je vzorno. Sodelujejo tudi z matično šolo, knjižnico, med šolami, zdravstveno službo in socialnimi ustanovami. V vzgojo in izobraževanje vključujejo učence s posebnimi potrebami (izpostavili so avtiste ter deklico s cerebralno paralizo), ki se na manjši šoli bolje počutijo. Šola ponuja prostor za različne popoldanske dejavnosti, za kulturno udejstvovanje ter za izvedbe različnih tečajev. Telovadnica se uporablja za medgeneracijsko sodelovanje (gibalne urice). Dobro sodelujejo s Karitasom in Centrom za socialno delo. V ožjem okolju sodelujejo na kulturnem in športnem področju, na delovnih akcijah z matično šolo. V širšem okolju pa se vključujejo v raznotere projekte, prav tako z matično šolo.</p> <p>Samoocena: 4 (ožje 5, širše 3-4).</p> <p>Vizija: Vključevanje učencev s posebnimi potrebami, vpetost v okolje, socialni vidik, internetno povezovanje.</p> <p>Srednjeročni načrt: Povezovanje s šolskimi oz. zdravstvenimi institucijami, krepitev formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja v medsebojni povezanosti. Sodelovanje z muzeji, knjižnicami, bibliobusom, srednjimi šolami.</p>
4.	Sodelovanje s starši	<p>Stanje: Govorilne ure, individualni pogovori, roditeljski sestanki. Starši so strokovnjaki oz. mojstri, ki predstavijo svoje delo otrokom pri pouku oz. interesnih dejavnosti in dnevih dejavnosti.</p> <p>Samoocena: 3-4.</p> <p>Vizija: Več podpore ministrstva in staršev za ohranjanje podružnic.</p> <p>Srednjeročni načrt: Delo s starši že dve leti pred vstopom v šolo z namenom pravočasnega prepoznavanja prednosti šolanja v manjših šolah oz. podružnicah.</p>

5.	Izobraževanja kadra na PŠ	<p>Stanje: Na splošno so zadovoljni; imajo enake možnosti, le zagotavljanje nadomeščanj na majhnih šolah je včasih problem. Povezovanje v mrežo DUPŠ oz. v neformalne mreže. Usposabljanje se za zgodnje poučevanje jezikov, za formativno spremljanje, inkluzijo, obvladovanje stresa, prepoznavanje čustvene inteligence, hobije, delo z nadarjenimi, akceleracije in kombinacije.</p> <p>Samoocena: 3-5 (samoizobraževanje 5 in vodeno izobraževanje od 3-5).</p> <p>Vizija: Večja odprtost v okolje, zato razvoj večjezičnosti, večkulturnosti, svetovljanstva. Odprtost v ožje in širše okolje: vključujoča šola, učiti se biti odprt do drugačnosti, učiti se tujih jezikov, trajnostni vidik.</p> <p>Srednjeročni načrt: Uporaba webinarjev. Didaktika kombiniranega pouka, interpretacija UN.</p>
II. del: 6.	<p>Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk</p> <p>Model načrtovanja</p>	<p>Stanje: Poleg LDN-ja se izdelava načrt dejavnosti. Pouk se načrtuje: a) letno, b) ciljno po vertikali, c) tedensko po sklopih (čas, organizacija, vsebina) ter č) dnevno (ne urno). Načrtujejo se didaktične prilagoditve za posameznega učenca. Na voljo so vsa učna okolja v šoli in zunaj nje. Poudarek je na gibanju. Načrtujejo odprto, vključujočo, participativno šolo. Vsi učenci so sprejeti, vsak pride na vrsto, individualni pristop in sodelovalno učenje. Klasičnega frontalnega pouka skoraj ni več.</p> <p>Timsko načrtovanje (PŠ je en aktiv).</p> <p>Načrt sodelovanja s starši (predavanja zanje in podobno).</p> <p>Urniki: En dan v tednu so vsi podružničarji na matični šoli (premet Tehnika in tehnologija). Dve leti prej se učenec spozna z matično šolo in tamkajšnjim redom. Prehod je mehak in odprt.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Zamenjava učnega prostora z matično šolo. Več kolesarjenja. Avtobusni prevozi urejeni in plačani za celoletne potrebe.</p> <p>Srednjeročni načrt: Izboljšati načrtovanje opismenjevanja, učenja naravoslovja s sodobnejšo didaktiko, da bi izkoristili dane prednosti podružnice.</p>
7.	Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem	<p>Stanje: Pouka zunaj je v povprečju 10 %. Šola je dobro opremljena, ima internet. Kombinacija zahteva didaktično spretnost. Vključeni so učenci Romi in učenci z DSP, prevladuje individualizacija pouka, veliko je praktičnega dela, izhajanja iz izkušenj in opazovanja narave. Odkrivanje močnih intelektualnih področij, ki se jih maksimalno razvija/podpira.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Več učenja v naravi. Seznanjanje s sodobno didaktiko.</p> <p>Srednjeročni načrt: Več mreženja za izmenjavo dobrih praks. Timsko načrtovanje vseh strokovnih delavcev na šoli.</p>

8.	Samoevalvacija	<p>Stanje: Največ nam pove izraz na otrokovem obrazu, zadovoljstvo otrok je najpomembnejši kriterij uspeha. Kolegialne hospitacije so druga pomembna slika stanja. Smiselno je premislek o priložnostih za celovitejše učenje.</p> <p>Samoocena: 3-4.</p> <p>Vizija: Evalvacijo bolj osmisliti in jo sistematično/procesno vključiti v ponovno načrtovanje.</p> <p>Srednjeročni načrt: Učenec v ospredju.</p>
9.	Didaktična področja pod drobnogledom	<p>Stanje: IKT, prostor in oprema – dobro. Učenja na prostem je premalo. Izvajajo 15 min. odmore na prostem.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Več učenja na prostem.</p> <p>Srednjeročni načrt: FS, zdravje in gibanje.</p>
10.	Heterogene učne skupine – didaktika pouka v kombiniranih oddelkih	<p>Stanje: Predznanje učencev se vedno bolj upošteva pri načrtovanju in izvajanju pouka, v resnici predznanje otrok poganja smer učenja naprej. Poenostavljanje je osnovno vodilo učiteljev kombinaciji. V ospredju je sodelovalno učenje, skupinska oblika dela, skupni projekti, medsebojno učenje, IKT raba, 1. in 2. razred učenje veščin in socializacija. Precej je povezovanja: formalno, neformalno in priložnostno učenje. Veliko je učenja v naravnem okolju. Dostikrat pouk obiščejo zunanji sodelavci iz različnih področij in sooblikujejo delo v učni skupnosti.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Uravnovesiti znanje posameznih opredeljenih elementov.</p> <p>Srednjeročni načrt: Ocenjevanje.</p>

Anketirani v OE MS izpostavljajo: Z organizacijo in delom na podružnici so večinoma zadovoljni (4 – prav dobro). Predvidevajo, da bi rešili bodočnost podružnic s fleksibilnejšimi/okolju prilagodljivimi normativi, s prilagoditvami staršem in učencem. Želijo si več medsebojnega sodelovanja, strokovnega povezovanja, povratnih informacij o kakovosti njihovega delovanja. Načrtujejo več pouka oz. učenja na prostem. Želijo uravnovesiti znanja s področja sodobne didaktike za kakovostnejše izvajanje procesa vzgoje in izobraževanja.

OE Nova Gorica (NG)

Analiza je potekala na POŠ Dobravlje 17. 4. 2018. Vabila so bila poslana na matične šole s podružnicami (16). Odzvalo se je 8 matičnih šol (50% obisk). V OE NG je 24 matičnih šol, od teh 31 podružnic⁶ (130 %). Večina prisotnih matičnih šol ima eno podružnico (6), 4 prisotne matične šole po 2 podružnici in ena matična šola ima 3 podružnice.

Učenci prihajajo maksimalno 12 km oddaljeni od doma do šole (prevoz preskrbljen). Večina PŠ ima ob šoli vrtec, kar pomeni, da starši vodijo otroke v vrtec v isto poslopje, kjer je PŠ. Na podružnicah je od 2 do 8 stalnih učiteljev, občasnih še enkrat toliko. Na podružnici so otroci od 1. do 5. razreda s kombinacijami: 1. – 2. r. (4x), 3. – 4. r. (5x), 4. – 5. r. (1x), ostali letos nimajo kombinacij (4x). Najmanjše število učencev je 3 in največje 103, povprečno 48 oz. 11 % glede na število otrok v matični šoli.

Tabela 2: Zbirnik ankete v OE NG

Zap. št.:	Vsebina analize	Zbrana mnenja udeležencev
I. del: 1.	Sistem delovanja PŠ Zakonodaja, normativi, standardi	<p>Stanje: Znižati normativ za kombinacije. Dodatek za kombinirani pouk je nesorazmeren z vložkom dela. Svetovalni delavec in knjižničar naj prispevata več (problem je normativ). Normativ 24 učencev, dodatna ura za drugo strokovno delavko (dvojna kombinacija 16 otrok) in dodatna ura. Premalo je ločenega pouka. Za dodatno strokovno pomoč je znižani normativ za 1-2 učenca, ni pa še dodatnega uradnega pojasnila, kaj to pomeni, kadar gre za kombinacijo.</p> <p>Dobro je, da učitelj z majhne podružnice ne živi v istem kraju. Ni dobro, da se učitelji pogosto menjavajo zaradi vzdušja in pridobljenih izkušenj, so namreč velike možnosti povezovanja s krajem. Šola je glavni vir kulturnega in družabnega življenja. Pomembno je ohranjanje dediščine. Občasne težave z internetom.</p> <p>Samoocena: 3.</p> <p>Vizija: Nižji normativi.</p> <p>Srednjeročni načrt: Vztrajati pri šolskem okolišu, da ne pride do izgube učencev. Prvi razred naj bo samostojna skupina (čisti oddelek). Angleščina obvezna za vse, ker je veliko različnega predznanja. Znižanje normativa za kombinacijo in dodatek za kombinirani pouk. Določitev deleža zaposlitve svetovalnega delavca, knjižničarja na PŠ.</p>
2.	Sistem porazdeljenega vodenja	<p>Stanje: Ovira je tesnejše kontinuirano sodelovanje s šolsko svetovalno službo, predvsem slabotno je odzivanje v kritičnih trenutkih. Včasih je problem nadomeščanje. Med ravnateljem, ŠSD in vodjo podružnice so možnosti za fleksibilno dogovarjanje. Nekateri vodje so prepuščeni sami sebi.</p>

⁶ Podatki iz leta 2017

		<p>Samoocena: 4-5. Vizija: Izboljšano medsebojno sodelovanje. Srednjeročni načrt: Več prisotnosti šolskega svetovalnega delavca.</p>
3.	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	<p>Stanje: Menjavanje učiteljev iz leta v leto (kolobarjenje) ni dobra izkušnja. Če učitelja krajani poznajo, je več možnosti za povezovanje s krajem; ohranjanje dediščine, krepitev pripadnosti kraju. Širše okolje je sodelovanje z matično šolo in po tej poti vključevanje v mednarodne projekte. Vodja podružnice je redko vodja velikega mednarodnega projekta. Formalne, neformalne in priložnostne povezave učenja so. Starši pripravljajo medgeneracijska srečanja, sodelovanje s kulturnimi društvi, planinskim društvom. Nekatere PŠ se pohvalijo z dobrim mednarodnim sodelovanjem in sodelovanjem z vrtci, s športnim društvom. Otroci imajo veliko priložnosti za nastope/predstavljanja naučenega. Veliko je pohodov, čistilnih akcij, razstav in bazarjev. Sofinanciranje prevozov občin (5 prevozov je brezplačnih) so lahko problem. Zaradi občasnih težav z internetom je vizija sodelovanja vprašljiva. Učenje angleščine so-financira občina.</p> <p>Samoocena: 4. Vizija: Še trdnejše povezovanje s starši oz. krajem. Srednjeročni načrt: Izboljšati sistem prevozov.</p>
4.	Sodelovanje s starši	<p>Stanje: Starši so dejavni tudi pri pouku. Vključeni v teden otroka. Učencem berejo pravljice. Glasbeniki igrajo, predstavljajo različne poklice, izvajajo delavnice izven šole in na šoli, novoletne delavnice, likovne delavnice. Starši so tudi donatorji (kulturni bazar) za šolski sklad. Finančna pomoč staršev je nudena ob nezgodah sošolcev. Imajo skupne čajanke z otroki iz vrtca, piknike, urejajo šolsko okolico, porisali so zid, uredili skalnjak, črte na šolskih igriščih. Vabijo stare starše, ki predstavljajo izumrle poklice. Sorodniki sodelujejo. Gre za prenos ustnega izročila na mlajše rodove. Gre za medgeneracijsko povezovanje.</p> <p>Samoocena: 5-4. Vizija: Raziskovanje ljudskega slovstva. Sodelovanje s starši: Vsak ne more biti podružničar; biti mora vsestranski, družaben, <i>psiholog</i> in še kaj. Znati se mora pogovarjati z otroki. Domačnost je zelo pomembna za lažje dogovarjanje, kar se bolje obnese na PŠ kot na matični šoli. Ureja se šolski časopis (od 1. do 5. razreda).</p> <p>Srednjeročni načrt: Vzdrževanje stanja.</p>
5.	Izobraževanja kadra na PŠ	<p>Stanje: Povezovanje in sodelovanje v aktivih. Skupno načrtovanje, skupno izvajanje dejavnosti, povezovanje z matično šolo. Izobraževanje je brez omejitev. Zanimiva je problematika kombiniranega pouka tematika izobraževanja tujcev.</p> <p>Samoocena: 4-5. Vizija: Kombinirani pouk. Srednjeročni načrt: Oblikovanje didaktičnih gradiv.</p>

<p>II. del</p> <p>6.</p>	<p>Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk</p> <p>Model načrtovanja</p>	<p>Stanje: Načrt vsebuje aktivnosti v šolskem okolju skupaj s prilagoditvami. Učno okolje je popolnoma odprto. Povezave z matično šolo so oboje smerne. Obvezni del načrtujeta ravnatelj in pomočnik za celo šolo (skupni cilj, skupna vizija, skupni projekti), razširjeni program je za obe šoli. Prilagoditve so za učence s posebnimi potrebami in prostorske. Učno okolje je odprto. Za ocenjevanje so kriteriji določeni za celo šolo.</p> <p>Samoocena: 5.</p> <p>Vizija: Kombinacije in sodelovanja.</p> <p>Srednjeročni načrt: Odprti učni procesi.</p>
<p>7.</p>	<p>Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem</p>	<p>Stanje: Več zunaj kot na matični šoli, cca 20 %: urejanje šolskega vrta, naravoslovna učilnica v naravi, telovadba zunaj. Učni viri: improvizacija, naravni materiali, izposoja iz matične šole. Več je izkustvenega učenja, fleksibilnega odzivanja na metode in vsebine učenja. Sprejmejo in izkoristijo učne priložnosti v okolju. Veliko je medvrstniškega učenja. Šolski časopis od 1. – 5. razreda, nekatere podružnice so dodatno opremljene za šport in naravoslovje.</p> <p>Samoocena: 5.</p> <p>Vizija: Didaktične izboljšave.</p> <p>Srednjeročni načrt: Več učenja na prostem.</p>
<p>8.</p>	<p>Samoevalvacija</p>	<p>Stanje: Več nivojska oblika: aktivni v povezavi z matično šolo, s starši, učenci, krajanji. Samoevalvacija za samostojno in odgovorno učenje, še posebej za branje z razumevanjem.</p> <p>Samoocena: 4-5.</p> <p>Vizija: Enaka kakovost ponudbe, okolje z manj otroki, primerna opremljenost, zagotavljanje prevozov, več ponudb od zunaj oz. sodelovanje z zunanjimi sodelavci.</p> <p>Srednjeročni načrt: Spremljanje individualnega napredka na nivoju države, šole in učenca. Opredeliti merila uspešnega učenja.</p>
<p>9.</p>	<p>Didaktična področja pod drobnogledom</p>	<p>Stanje: Zanima jih učni prostor, dnevi dejavnosti na prostem, šport, likovna in matematika na prostem. Uporaba naravnega materiala iz okolja. Učenje drug od drugega. Zdravje, eko-šola, zdrav življenjski slog, sodelovanje z vrtcem, dobri medsebojni odnosi, medgeneracijsko sodelovanje.</p> <p>Samoocena: 5.</p> <p>Vizija: Heterogena učna skupina od 1. – 5. razreda. Učenje na prostem.</p> <p>Srednjeročni načrt: Formativno spremljanje, da bodo učenci dobri načrtovalci, da bodo učenci s posebnimi potrebami dobili boljše izkušnje inkluzije.</p>

10.	Heterogene učne skupine – didaktika pouka v kombiniranih oddelkih	<p>Stanje: Poznajo vseh sedem elementov, izvajajo jih v skladu z možnostmi in zmožnostmi. S projekti otroci veliko pridobijo. Otroci si med seboj pomagajo.</p> <p>Samoocena: 4 -5.</p> <p>Vizija: Izkušensko učenje, učenci naj se učijo med seboj, upoštevajo učne stile, uporabijo možganske nevihte za posredovanje idej drugim, sodelovanje z introvertiranimi učenci.</p> <p>Srednjeročni načrt: Izkusveno učenje v naravi iz narave. Poudarek na vseživljenjskem trajnostnem razvoju: prireditve, projekti, tabu teme, zdrav način življenja. Razvoj ustvarjalnosti. Tehnična oprema.</p>
-----	---	--

Anketirani v OE NG izpostavljajo: Nagibajo se k samooceni odlično (5). Podružnica jim pomeni najvitalnejši organ kraja, ker/zato trdno sodelujejo s starši in krajani. Prihodnost poučevanja vidijo v izkusvenem učenju, učenju na prostem, s primesmi formativnega spremljanja in inkluzivne oblike medsebojnega sodelovanja. Pogostejša sistemska podpora šolskega svetovalnega delavca lahko bistveno pripomore k dvigu kakovosti vzgoje in izobraževanja na podružnicah. Želijo si več izkusvenega učenja na prostem s poudarkom na procesu vseživljenjskega učenja.

OE Celje (CE)

Zaradi večjega števila podružnic (58, prav toliko 58 matičnih šol – 100 %) smo izvedli dve srečanji, in sicer na PŠ Debra v Laškem 10. 5. 2018 ter v PŠ Ponikva 16. 5. 2018. Na vabilo, poslano na matične šole s podružnicami (32), se je odzvalo 17 matičnih šol (53% obisk). Večina na srečanju prisotnih strokovnih delavcev matičnih šol ima eno podružnico (8), 5 matičnih šol 2 podružnici, ena matična šola ima 3 podružnice in ena 4.

Otroci prihajajo maksimalno 10 km oddaljeni od šole (prevoz zanje je urejen). Večina staršev sodelujočih PŠ vodi otroke v vrtec v isto poslopje, kjer je podružnica, kar pomeni, da so na šolski okoliš navajeni že pred vstopom v šolo. Na podružnicah je od 2 do 12 stalnih učiteljev (najpogosteje trije ali štirje) poleg mobilnih (skupaj do 40). Na podružnici so otroci od 1. do 5. razreda s kombinacijami: 1. – 2. r. (9x), 3. – 4. r. (8x), 2. – 3. r. (4x), 1. – 2. – 3. (2x), 4. – 5. r. (3x), 3. – 5. r. (1), 1. – 3. r. (2x). Ena šola letos nima kombinacije. Najmanjše število učencev na podružnici je 8 in največje 225, povprečno 40 oz. 10 % glede na število otrok v matični šoli.

Tabela 3: Zbirnik ankete v OE CE

Zap. št.:	Vsebina analize	Zbrana mnenja udeležencev
I. del: 1.	Sistem delovanja PŠ Zakonodaja, normativi, standardi	

		<p>Stanje: Urediti primerno sistemizacijo za vodjo podružnice – prenizko vrednotenje dela vodij podružnic. Merila za oddelke OPB ter merila za oblikovanje jutranjega varstva spremeniti oz. prilagoditi potrebam staršev. Prilagoditi normativ stanju za učenje tujega jezika v prvem razredu in izbirnega jezika. Popraviti normativ za gospodinjo.</p> <p>Samoocena: 3.</p> <p>Vizija: Urediti normative, ki vplivajo na kakovost dela na podružnicah.</p> <p>Srednjeročni načrt: Dogovori DUPŠ z ministrstvom in s sindikatom.</p>
2.	Sistem porazdeljenega vodenja	<p>Stanje: Pogost problem dosegljivosti tima: ravnatelj, šolski svetovalni delavec in vodja podružnice, ker podružničar običajno poučuje. Sodelovanje je zgledno. Urno organizacijo ovirajo mobilnimi sodelavci. Pri mobilnih delavcih je treba upoštevati še čas vožnje iz enega na drugo delovno mesto, predvsem pri ŠSD in DSP. Pomanjkanje logopedov.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Kakovostno znanje in življenje. Sodelovanje z vrtci.</p> <p>Srednjeročni načrt: Ureditev normativov oz. pogojev za kakovostno delo.</p>
3.	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	<p>Stanje: Dobro sodelovanje s krajem, društvu. Mednarodno povezovanje se vrši preko projektov matičnih šol. Izvaja se formalno, neformalno in priložnostno povezovanje. Internetne zveze so, povezovanja v živo je manj. Omenjeno je sodelovanje z Andragoškim centrom. Na podružnici nastopajo vsi učenci na vseh predstavitev. Zunanji sodelavci vodijo krožke. Prireditve so za krajanje. Sodelujejo z občino, muzejem, knjižnico, s turističnimi deležniki in cerkvijo. Mednarodna projekta sta: EU vas in Kulturna šola. Le nekaj podružnic ima šibko infrastrukturo.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Učenje na prostem. Finančna podpora za ureditev učnega okolja na prostem. Popoldanska srečanja in sodelovanja s starši. Učenje učiteljev na daljavo.</p> <p>Srednjeročni načrt: Vzdrževanje obstoječega stanja.</p>
4.	Sodelovanje s starši	<p>Stanje: Dobro sodelujejo. Izvajajo ustaljene oblike: rodiljske sestanke in govorilne ure. Teme predavanj so usklajene z matično šolo. Starši tudi sami vodijo delavnice, belijo, ali so donatorji. So bolj pripravljeni sodelovati kot na matični šoli. Starši radi predstavljajo svoje poklice. Prispevajo denar za igrala. Bivši učenci sodelujejo pri izvajanju razširjenega programa OŠ, vodijo interesne dejavnosti ali sodelujejo na prireditvah. Podpora društev v kraju je velika, njihovo sodelovanje je odvisno tudi od števila otrok v kraju. Sodelovanje staršev kot ekspertov pri projektih.</p> <p>Samoocena: 4-5.</p> <p>Vizija: Vzpostavitev stika s starši že dve leti pred vstopom v šolo, ko obiskujejo vrtec.</p> <p>Srednjeročni načrt: Fleksibilno prilagajanje trenutnim situacijam.</p>

5.	Izobraževanja kadra na PŠ	<p>Stanje: IKT podpora je nudena. Izvajajo medsebojno usposabljanje v navezavi na matično šolo. Samoizobraževanje je omogočeno. Izražena je potreba po didaktičnih kombinacijah. Pogreša se podpora ZRSŠ.</p> <p>Samoocena: 3.</p> <p>Vizija: Celovita podpora: ministrstvo, fakulteta in zavod za šolstvo.</p> <p>Srednjeročni načrt: Specifike kombiniranega pouka.</p>
II. del 6.	<p>Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk</p> <p>Model načrtovanja</p>	<p>Stanje: Sodelovanje v strokovnih aktivih po razredih/vertikali, kjer se načrtuje letno delo. Obvezni del je pouk in dnevi dejavnosti. Vertikala je od 1. – 5. razreda. Trdna naveza na matično šolo pri kulturnih, športnih dnevih, šoli v naravi.</p> <p>Dejavnosti na prostem: gozdna učna pot. Izmenjava dejavnosti z matično šolo. Neobvezni predmeti na matični šoli. Tudi pevski zbor in krožki. Participirajo starši in otroci.</p> <p>Prilagoditve: pri športu, ker ni telovadnice in pri prevozi. Učno okolje je vedno odprto, povezano z matično šolo in krajani. Model obojestranskega sodelovanja matična šola in podružnica je odvisna od oblike vodenja oz. podpore ravnatelja.</p> <p>Izvedba UN je pogoj in nuja osnovnega dela v razredu. Opismenjevanje: po UN, spremljanje sodobnih projektov, branje, formativno spremljanje, spremljanje NPZ-ja, veliko naravoslovja. Prav tako veliko medsebojnih hospitacij. Umetnost: prireditve in natečaji, OPB, krožki, scene, ples, kostumi, tekmovanja. Ocenjevanje znanja: dobro izdelani kriteriji na ravni strokovnih aktivov. (prvi in drugi razred opisno, tretji številčno).</p> <p>Samoocena: 5.</p> <p>Vizija: Oblikovanje smernic vodij aktivov.</p> <p>Srednjeročni načrt: Načrtovanje skupnih aktivnosti za starše z vrtci. Sodelovanje podružnic pri načrtovanju dni dejavnosti.</p>
7.	Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem	<p>Stanje: Dnevi dejavnosti so lepa oblika prehoda iz podružnice za centralno šolo. Prav tako skupna šola v naravi ter ekskurzije. Izvedba pouka in dejavnosti je v rokah učitelja, ki se usklajuje z aktivom. 20 % pouka je zunaj, pri nekaterih do 60 %. Uporabljajo se običajno naravni učni viri in materiali iz bližine. Pogosto je združevanje razredov (KP). Močno je sodelovanje med sošolci, starejši-mlajši. Pogosta je skupinska oblika dela. Sodelovanje med podružnicami pri teatru in športnih igrah. Nekateri izvajajo gozdno pedagogiko.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Vključevanje v lokalna okolja.</p> <p>Srednjeročni načrt: Povezava dni dejavnosti z vrtci.</p>

8.	Samoevalvacija	<p>Stanje: Ne vsako uro in tudi ne vsak dan. Razlog je pomanjkanje časa. Evalvirajo svoje delo in učenje otrok. Najpogostejše so evalvacije ob koncu leta; izvajajo samorefleksijo in pogovor z ravnateljem. Otroci reflektirajo izvedene dejavnosti na prostem. Veliko je medsebojnih hospitacij. Ocenjevanje je v navezi z matično šolo. Otroci ocenjujejo sebe, spet drugi navajajo samoevalvacijo z otroki ob koncu pouka ali v OPB. Poročilo je ena od obveznih oblik. Ocenjujemo delo z nadarjenimi.</p> <p>Samoocena: 4-5.</p> <p>Vizija: Vključevanje čim več ciljnih skupin v zanimive učne zgodbe. Objavljati v javnem tisku delo na podružnicah in se tako predstaviti navzven.</p> <p>Srednjeročni načrt: Vključiti neformalne skupnosti bolj, kot do sedaj.</p>
9.	Didaktična področja pod drobnogledom	<p>Stanje: Učenje na prostem je stalnica, sicer različno pogosta. IKT je različno kakovostno, zato tudi različno zastopano. Učni viri so naravni in raznoliki. Metoda odkrivanja v naravi z materiali je prisotna, a ne ravno zelo pogosta. Starejši pomagajo mlajšim. Skrb za čistočo okolja in osebna higiena je pomemben del kurikulumuma (čisti zobje, pomoč bolnim sošolcem, gibanje). Izvajajo ocenjevanje po skupnih kriterijih. Povratna informacija je stalnica vzgoje in izobraževanja. Inkluzija je prisotna, prilagojeno ocenjevanje za otroke s posebnimi potrebami, pomoč specialnega pedagoga (večina jih vzamejo od pouka, so ločeni, le včasih so prisotni).</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Razvoj inkluzije in zdrav način življenja.</p> <p>Srednjeročni načrt: Integrirano izvajani vsi elementi.</p>
10.	Heterogene učne skupine – didaktika pouka v kombiniranih oddelkih	<p>Stanje: Razlike v predznanju se upoštevajo pri izvedbi pouka. Prvi del ure izpeljejo skupaj, drugi del pa specifično ločeno (dvodelno izvajanje pouka). Pričakovanja otrok se včasih razlikujejo od pričakovanj staršev. Pogosto se izvaja problemski pouk, učenec je asistent, sodelovalno učenje, skupni projekti, delo v skupinah. Učne stile upoštevajo glede na senzorni tip učenca. Upoštevajo razvojne značilnosti otrok. Povezave med formalnim, neformalnim in priložnostnim učenjem so prisotne, a menijo, da se še premalo upošteva ta vidik. Ocenjevanje je klasično, oblike ocen kot v pravilniku. Prav tako dnevi dejavnosti. Vse je poenoteno z matično šolo. Izvajajo koncentrično načrtovanje: ideje, teme skupaj.</p> <p>Samoocena: 4-5.</p> <p>Vizija: Izvedbeni kurikulum in kombinirani pouk.</p> <p>Srednjeročni načrt: Povezava formalnega izobraževanja z neformalnim in s priložnostnim. Oblikovanje izvedbenega/šolskega kurikulumuma za heterogeno učno skupino.</p>

Anketirani v OE CE izpostavljajo: samozadovoljstvo z izvajanjem vzgoje in izobraževanja na podružnicah (prav dobro – 4). Kombinirani pouk jim je prioriteta tema. Izziv jim predstavlja sodelovanje z vrtci in učenje na prostem. Morda tudi zaradi izkušnje s predsedovanjem v DUPŠ-u izražajo željo po mreženju in sodelovanju s podružnicami tako v njihovi regiji kot tudi na nacionalni oz. globalni ravni. Model obojestranskega sodelovanja matične šole in podružnice, model skupnih dni dejavnosti podružničnih šol ter do 60 % pouka na prostem so njihove inovacije. Si pa želijo sistematičnega celovitega oblikovanja načrtovanja in izvajanja ter evalviranja sodobne didaktike.

OE Maribor (MB)

Analiza je potekala na PŠ Zgornja Ložnica 18. 5. 2018. Vabila so bila poslana na matične šole s podružnicami (26). Odzvalo se je 15 matičnih šol s podružnicami (57% obisk). V OE MB je 77 matičnih šol, od tega 33 podružnic⁷ (43 %). Večina prisotnih matičnih šol ima eno podružnico (10), 5 prisotnih matičnih šol pa 2 podružnici.

Otroci prihajajo najdlje 20 km oddaljeni od šole. Večina PŠ ima ob šoli vrtec, kar pomeni, da starši že obiskujejo šolski okoliš. Na podružnicah je med 2 in 12 stalnih učiteljev, občasno pa še skoraj toliko mobilnih strokovnih delavcev. Na podružnici so otroci od 1. do 9. razreda s kombinacijami: 1. – 2. r. (4x), 3. – 4. r. (3x), 4. – 5. r. (3x), 5. – 6. r. (1x), 7. – 8. r. (1x), 1. – 3. r. (2x), 10 podružnic letos nima kombinacij. Število učencev se giblje med 14 in 161, povprečno 74 na podružnico (1.- 9. r.).

Tabela 4: Zbirnik ankete v OE MB

Zap. št.:	Vsebina analize	Zbrana mnenja udeležencev
I. del: 1.	Sistem delovanja PŠ Zakonodaja, normativi, standardi	Stanje: Normativi so previsoki. Kakovost opreme na podružnici je odvisna od volje ravnatelja. Vodja PŠ nima sistemiziranega delovnega mesta. Izvedba izbirnih predmetov je odvisna od normativov. Problem so tudi prevozi, ki so v veliki meri odvisni od občine. Samoocena: 3. Vizija: Nižji normativi oz. prilagoditve zakonodaje glede na dane razmere. Nujna je sprememba normativov pri oblikovanju oddelkov in sistemizacija podružničarja. Srednjeročni načrt: Šola naj postane odprto učno okolje. Prilagoditi zakonodajo potrebam življenja.

⁷ Podatki iz leta 2017

2.	Sistem porazdeljenega vodenja	<p>Stanje: Ravnatelj zagotavlja enakovredne pogoje na podružnici, kot so na matični šoli. Urniki so usklajeni z matično šolo, prav tako športni dnevi. Vodja PŠ predstavlja ravnatelja v kraju, kjer je podružnica, a nima sistemiziranega delovnega mesta za vodenje. Zaradi premajhnega števila se pogosto ne more izvajati neobveznega izbirnega predmeta.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Več povezovanja z matično šolo pri učenju naravoslovja.</p> <p>Srednjeročni načrt: Odprto učno okolje. Izmenjava z matično šolo v obe smeri. Treba je urediti plačila prevozov za malo število otrok – prevozi na različne dejavnosti. Izboljšati usklajevanje urnikov z učitelji na matični šoli, ki prihajajo na PŠ.</p>
3.	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	<p>Stanje: Sodelovanje s krajem je 100 %; v vasi ne mine proslava brez šole, sodelovanje z društvi. Tudi regijska povezovanja so. Internetna dostopnost je zagotovljena. Povezovanja v živo je veliko, na primer projekti in tabori ob meji.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Živeti s krajem.</p> <p>Srednjeročni načrt: Trajno vzdrževanje že trdne povezanosti s krajem.</p>
4.	Sodelovanje s starši	<p>Stanje: Izvajajo se vse predpisane oblike (roditeljski sestanki in govorilne ure). Z vsakim staršem je stik vsaj 2x letno. Obisk staršev je povprečno 50 %, pogosteje se oglasijo, kadar gre za vzgojno problematiko. Program Lopolis staršem omogoča aktualno obveščenost. Nekateri ocenjujejo, da so starše »spustili preblizu«, kar z vidika učitelja pomeni, da se starši vključujejo z nestrokovnimi predlogi na osnovi izkušenj s svojim otrokom. Starši sodelujejo kot eksperti na kulturnih in naravoslovnih dnevih. So donatorji v šolski sklad. Veliko je povezav z društvi, kjer so vključeni starši šolajočih otrok.</p> <p>Samoocena: 3-4.</p> <p>Vizija: Izboljšati kulturo komuniciranja.</p> <p>Srednjeročni načrt: Izboljšati odnose z nekaterimi starši.</p>
5.	Izobraževanja kadra na PŠ	<p>Stanje: Izobraževanje poteka v skladu z zakonodajo, pogoji so enaki kot na matični šoli. Samoizobraževanja je manj. Problem oz. izziv je znanje kombiniranega pouka. Pedagoška fakulteta temu ne posveča posebne pozornosti. Rotacija dela na PŠ je in ni zaželeno, učitelji naj bi oz. ne bi bili domačini, je deljeno mnenje med ravnatelji in vodji podružnic.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Zaželene so izmenjave dobrih praks.</p> <p>Srednjeročni načrt: Rotiranje učiteljev na PŠ (želja ravnateljev). Usposabljanje za poučevanje v kombinaciji.</p>

II. del 6.	Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk Model načrtovanja	Stanje: Načrtujejo skupaj z matično šolo. Vse je enako, razlika je le v normativu oz. v številu učencev. Izbira je zaradi normativov omejena. Večji delež pouka se načrtuje na prostem. Več je vključevanja lokalne skupnosti. Prilagoditve so, a ne izrazite. Sodelovanje z matično šolo je stalnica. Aktivni načrtujejo delo skupaj in zasledujejo enake kriterije. V prvem in drugem razredu se izvaja osnovno opismenjevanje. V prvem razredu ocene niso pomembne. Za 6-letnike ocenjujejo sedanji pouk kot neprimeren. Samoocena: /. Vizija: Prvi razred naj ne bi imel ocen. Srednjeročni načrt: Spremeniti pouk za 6-letnike.
7.	Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem	Stanje: Izpostavlja se ne razlikovanje oz. enakost izvedbe pouka na podružnici in matični šoli (zagotovilo in kriterij uspeha obenem). Težava, ki se izpostavlja, je kombinirani pouk: z vidika vsebinske prilagoditve, ki temelji na osnovi pridobljenih izkušenj dela. Izkoristijo do 20 % učenja na prostem. Učenci se med seboj bolje poznajo kot na matični šoli. Ker je učencev na podružnici manj kot na matični šoli, prejmejo prvi pogostejše in kakovostnejše povratne informacije. Veliko je medsebojne pomoči med vrstniki. Učne vsebine izbira učitelj. Samoocena: /. Vizija: /. Srednjeročni načrt: Kombinacija.
8.	Samoevalvacija	Stanje: V aktivih, na pedagoški konferenci ter pogovori z učenci v smislu, kaj je bilo dobro, kaj si še želijo, kako bi izboljšali. Samoocena: /. Vizija: /. Srednjeročni nart: /.
9.	Didaktična področja pod drobnogledom	Stanje: Ni razlik med matično in PŠ. Na prostem imajo ekskurzije, naravoslovne dneve, šolo v naravi, obiske gledališč. IKT opremo imajo, prav tako internet. Učni viri so enaki kot na matični šoli. Funkcionalno opismenjevanje jim je blizu. Skrb za zdravje teče skladno s smernicami. FS je 120 % realizirano. Z inkluzijo ne vidijo posebnih težav. Uporabljajo učne poti. Samoocena: 4. Vizija: /. Srednjeročni načrt: Funkcionalno opismenjevanje v heterogenih učnih skupinah v različnih jezikih so ovrednotili najnižje (3), kar morda vidijo kot srednjeročni izziv.
10.	Heterogene učne skupine- didaktika pouka v kombiniranih oddelkih	Stanje: Omenjajo individualno posvečanje. Izpostavljajo, da starejši predajajo mlajšim znanje v manjših delovnih skupinah. Samoocena: /.

		Vizija: Enaka kot na matični šoli. Srednjeročni načrt: Zanima jih načrtovanje odprtega šolskega kurikulumu.
--	--	--

Anketirani v OE MB izpostavljajo: Najbistvenejši kriterij podružnice je zagotavljanje enakih pogojev kot na matični šoli. Izognejo se samoocenam, predvsem v drugem, didaktičnem oz. izvedbenem delu. Kombinacija jim je največji problem, najpogosteje izpostavljen. Izpostavljajo še, da pouk v prvem razredu ni primerno organiziran za 6-letne učence (v občje). Navajajo oteženo komunikacijo z nekaterimi starši, ki naj bi se po njihovem mnenju preveč vtikali v strokovne odločitve in ravnanje učiteljev. Ravnateljji imajo na nekatera področja dela drugačen pogled v primerjavi z vodji podružnic (primer rotiranje in kadrovanje glede na kraj bivanja). V srednjeročni načrt so dali, da naj šola postane odprto učno okolje, povezavo z matično šolo bolj kot doslej, pri učenju naravoslovja. Njihova vizija ostaja: »Živeti s krajem«. Na podružnico gledajo enako kot na matično šolo z edino razliko, da je na podružnici manjše število učencev.

OE Novo Mesto (NM)

Analiza je potekala na OŠ Trebnje 15. 5. 2018. Vabila so bila poslana na matične šole s podružnicami (13). Odzvalo se je 10 matičnih šol oz. podružnic (77% obisk). V OE NM je 51 matičnih šol, od tega 20 podružnic⁸ (39 %). Večina prisotnih matičnih šol ima eno podružnico (6), 2 prisotni matični šoli 2 podružnici in enako dve po 3 podružnice.

Otroci prihajajo najdlje 30 km oddaljeni od šole. Večina PŠ ima ob šoli vrtec (9 od 15, 6 ne), kar pomeni, da večji delež staršev že obiskuje šolski okoliš PŠ. Na podružnicah je od 2 do 9 stalnih učiteljev, prihajajo pa tudi mobilni strokovni delavci. Na podružnici so otroci od 1. do 5. razreda s kombinacijami: 1. – 2. r. (5x), 3. – 4. r. (3x), 2. – 3. r. (2x), 4. – 5. r. (2x), 1. – 2. – 3. r. (1x), 3. – 5. r. (1x), 3 podružnice letos nimajo kombiniranega pouka. Najmanjše število učencev je 14 in največje 78, povprečno 47 na podružnico (13 % glede na matično šolo).

Tabela 5: Zbirnik ankete v OE NM

Zap. št.:	Vsebina analize	Zbrana mnenja udeležencev
I. del: 1.	Sistem delovanja PŠ Zakonodaja, normativi, standardi	Stanje: Sistem avtobusnih prevozov ne deluje, treba ga je urediti na novo. Velike razlike v prostorskih standardih; prostorska stiska: število učilnic, jedilnica, kuhinja, telovadnica, računalniška učilnica, ni prostora za izvajanje individualnih ur pouka (uporaba zbornice). Povečati število ur za ločeno poučevanje. Naj bi bile kombinacije le zaporednih razredov. Mobilni sodelavci: raje naj eden pokriva vse. Oblikovanje

⁸ Podatki iz leta 2017

		<p>urnika: izboljšati za podružnico, ne po potrebi. Obveščanje preko Lopolisa. Normativa za hišnika in gospodinjso nista primerna. Več normativne fleksibilnosti je potrebne pri izbirnih predmetih. Zgodnje uvajanje angleščine urediti za vse.</p> <p>Samoocena: 3.</p> <p>Vizija: Izboljšati normative.</p> <p>Srednjeročni načrt. Avtobusni prevozi, prostor, normativi.</p>
2.	Sistem porazdeljenega vodenja	<p>Stanje: ŠSD ni vedno prisoten. Prav tako ne IKT tehnolog. Ovire so tudi avtobusni prevozi.</p> <p>Samoocena: 5.</p> <p>Vizija: Učinkovitejše sodelovanje s ŠSD.</p> <p>Srednjeročni načrt: Načrt dela ŠSD za sodelovanje na podružnici.</p>
3.	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	<p>Stanje: Sodelovanje s krajem je odlično: predavanja, delavnice, medgeneracijsko sodelovanje, prireditve, sodelovanje z društvi, pisanje v krajevno glasilo. Sodelovanje z regijo je dobro oz. prav dobro: s policijo, kulturnimi ustanovami. Povezava med formalnim, neformalnim in priložnostnim deluje, EU natečaji deluje. Sodelovanje z DUPŠ in preko njih z drugimi šolami je vzpostavljeno. Internetne zveze so, a ne povsod najboljše.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Tehnološke izboljšave.</p> <p>Srednjeročni načrt: Izpopolniti aktualno odzivanje.</p>
4.	Sodelovanje s starši	<p>Stanje: Nezaposlenost oz. zaposlenost vplivata na kakovost povezovanja s starši. Jutranje varstvo in podaljšano bivanje je nujno prilagoditi potrebam staršem, tako, da je šola odprta od 5.45 do 16.30. Sodelovanja so v skladu s pravili; govorilne ure in roditeljski sestanki. Starši so tudi donatorji (na primer zbiranje papirja). Starši sodelujejo na zaključnih prireditvah, noč branja, spanje v šoli, naravoslovni dnevi, delovne akcije in pri drugih dejavnostih.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Šolo prilagoditi odprtemu učnemu okolju v skladu s potrebami staršev.</p> <p>Srednjeročni načrt: Urediti varstvo in OPB. Prispevek staršev je (cca. 6-8 eur na mesec v OE NM).</p>
5.	Izobraževanja kadra na PŠ	<p>Stanje: Učitelji menijo, da se sami izobražujejo poleg tega, kar je omogočeno v službi. Z izobraževanjem preko matične šole so zadovoljni.</p> <p>Samoocena: od 5 do 3 (povprečje 4).</p> <p>Vizija: Varno in spodbudno učno okolje, tudi za učitelja.</p> <p>Srednjeročni načrt: Enakomernejše razporejanje delovnih obveznosti. Aktualni predlogi za izobraževanje: formativno spremljanje, branje, posebne potrebe, vključujoča šola.</p>

<p>II. del</p> <p>6.</p>	<p>Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk</p> <p>Model načrtovanja</p>	<p>Stanje: Obvezni in neobvezni del načrtujejo skupaj z matično šolo, specifikke pouka pa učitelji razrednega pouka. Na prostem je dosti aktivnosti: odmori, učilnica na prostem, OPB, razna opazovanja. Prilagoditve: ekskurzije na število učencev, kulturni, naravoslovni dnevi, športni dnevi, prilagoditve učnega načrta (menjava učnih sklopov v kombinacijah). Sodelovanje z matično šolo poteka v obeh smereh: pri letnih pripravah, pri izvajanju obveznih vsebin, pomoč ob večjih dogodkih, sodelovanje z aktivni, pri ocenjevanju. Kakovost učnih načrtov: otroci, ki znajo, so zgled, individualni pristop. Področja učenja: integracija prostorov, učenje v knjižnici, manjše učne skupine. Ocenjevanje: kriteriji določeni skupaj z matično šolo. Samoocena: 4-5. Vizija: Šolski vrt. Srednjeročni načrt: Učilnica na prostem.</p>
<p>7.</p>	<p>Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem</p>	<p>Stanje: Dejavnosti izbira učitelj glede na pogoje dela oz. učen skupine. 30 % pouka je na prostem v manjših skupinah po 15. Ven gredo kadarkoli. Viri in materiali so različni, veliko jih je iz narave oz. realističnih. Odkrivanje znanja kot metoda učenja se uporablja, še posebej pri naravoslovju, uporaba IKT je, prav tako umetniško ustvarjanje. Učne oblike: manj je frontalnega pouka, več skupinskega dela in ali individualnega sodelovanja, veliko je tutorstva med razredi. Samoocena: 5. Vizija: Gozdna učna pot. Srednjeročni načrt: Razvoj športa.</p>
<p>8.</p>	<p>Samoevalvacija</p>	<p>Stanje: Izhajajo iz ciljev, analizirajo več nivojsko (vodstvo, učitelji, učenci, nadarjeni, ocene po predmetih, vsebine, interesne dejavnosti, predmeti oz. celoten LDN). Analiza učnega procesa med učitelji po vertikali in na nivoju šole. Samoocena: 4 (med 3 in 5). Vizija:/. Srednjeročni načrt: Metodologijo samoevalvacije na šoli naj usmerja/vodi ŠSD.</p>
<p>9.</p>	<p>Didaktična področja pod drobnogledom</p>	<p>Stanje: Učni načrt je odprt. Veliko je pouka v naravi. Učenje je različno. Viri raznoliki, prav tako materiali in orodja za delo, uporaba IKT je prisotna. Metoda odkrivanja se uporablja v okviru projektnega dela. Skrb za zdravje se promovira (zdrav način življenja: prehrana, zobje, šport). Inkluzijo izvajajo skupaj z institucijami. Potrebno je izboljšati formativno spremljanje ter funkcionalno opismenjevanje. Samoocena: 4 (med 3 in 5). Vizija: Formativno spremljanje, učenje z odkrivanjem, eksperimentalno učenje. Srednjeročni načrt: Uresničevanje vizije.</p>

10.	Heterogene učne skupine – didaktika pouka v kombiniranih oddelkih	<p>Stanje: Izkoristimo razlike v predznanju za razvoj socialnih oz. sodelovalnih učnih oblik učenja že v jutranjem varstvu in v OPB-ju. Učno uspešnejši in starejši pripravijo aktivnosti za mlajše. Veliko je predstav naučenega: medgeneracijsko povezovanje, folklor, zveza s formalno in neformalno obliko izobraževanja, skupne prireditve za krepitev trajnostnega sobivanja. Povezave s krajem. Sistem ocenjevanja: strokovni aktivni učiteljev tretjega razreda določijo kriterije na matični šoli.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Oblikovanje odprtega učnega kurikulumu.</p> <p>Srednjeročni načrt: Izmenjava dobre prakse, predvsem kombiniranega pouka.</p>
-----	---	--

Anketirani v OE NM izpostavljajo: Samoocena med dobro (3) in odlično (5), povprečje prav dobro (4) pomeni, da so nekateri bolj, drugi manj zadovoljni s pogoji in delom na podružnici. Omenjajo prostorsko stisko oz. slabše pogoje za učenje. Izpostavljajo potrebo po tesnejšem sistematičnem sodelovanju s šolskimi svetovalnimi delavci. V ospredju je tematika kombiniranega pouka, ob tem pa formativno spremljanje in učenje z odkrivanjem. Močno izpostavljajo zadovoljitev potrebe staršev po časovno prilagojenem jutranjem varstvu in podaljšanem bivanju. Primerne kombinacije so le zaporednih razredov. Šola naj se prilagodi odprtemu učnemu okolju v skladu s potrebami staršev. Organizirati varno in spodbudno učno okolje za učenca in za učitelja. Želijo si šolskih vrtov, gozdnih učnih poti, razvoj športa. Spodbujajo celovito samoevalvacijo na šoli, ki naj jo vodijo šolski svetovalni delavci.

OE Koper (KP)

Analiza je potekala na POŠ Sveti Anton Pobegi 17. 5. 2018. Vabila so bila poslana na matične šole s podružnicami (15). Odzvalo se je 11 matičnih šol s podružnicami (73% obisk) ter 3 osnove šole brez podružnic. V OE KP je 35 matičnih šol, od tega 20 podružnic⁹ (57 %). Večina prisotnih matičnih šol ima eno podružnico (9), 1 matična šola ima 2 podružnici in ena 3 podružnice.

Otroci prihajajo maksimalno 20 km oddaljeni od šole. Večina PŠ nima ob šoli vrtca (9 ne, 6 da), kar pomeni, da se nekateri starši vpisujejo v novo šolsko okolje. Na podružnicah je od 3 do 15 stalnih učiteljev. Prihajajo še občasno mobilni strokovni delavci. Na podružnici so otroci od 1. do 8. razreda s kombinacijami: 1. – 2. r. (4x), 3. – 4. r. (2x), 2.-3. r. (2x), 4. -5. r. (5x), 1. – 2. – 3. r. (1x), 1. – 3. r. (1x), 5. – 6. r. (1x), 4 podružnice letos nimajo kombinacij, ena šola jo ima, a iz zapisa ni razvidno, katero. Najmanjše število učencev je 14 in največje 283, povprečno 56 (13 % glede na matično šolo).

⁹ Podatki iz leta 2017

Tabela 6: Zbirnik ankete v OE KP

Zap. št.:	Vsebina analize	Zbrana mnenja udeležencev
I. del: 1.	Sistem delovanja PŠ Zakonodaja, normativi, standardi	<p>Stanje: Posodobiti normativ glede na sodobne trende pouka oz. bolje porazdeliti učence v socialne učne skupine. Glede na normativ se oblikujejo oddelki (N 41 na 3 oddelke) v kombinaciji 3. – 5. razred. Največja šola je 8-razrednica s 380 učenci (sv. Anton Prade).</p> <p>Samoocena: 4 (med 3 in 5).</p> <p>Vizija: Znižanje normativa za neobvezne predmete. Ureditev normativov za učne skupine oz. oddelke.</p> <p>Srednjeročni načrt: Zmanjšati vpliv staršev pri vpisu in povečati avtonomijo ravnatelja pri oblikovanju normativov.</p>
2.	Sistem porazdeljenega vodenja	<p>Stanje: Koordinira vodja PŠ. Ravnatelj izvaja pogoste obiske. ŠSD pa obiskuje podružnico po potrebi. Inovacija: »učni sprehodi«, ko nisi celo uro v enem razredu in imaš fokus le na eno ali dve prioriteti. 1 mesečno sestanki na matični šoli. Vodja podružnice vodi tudi aktive učiteljev. Sodelovanje z vrtci ni uspešno (2-3).</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Vodenje preko metodologije formativnega spremljanja.</p> <p>Srednjeročni načrt: Organizacijski izziv porazdeljenega vodenja.</p>
3.	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	<p>Stanje: Zelo dobro sodelovanje s krajem, društvi (4-5). Sodelovanje v regiji je treba še izboljšati. Formalno, neformalno in priložnostno izobraževanje deluje.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Tematske vsebinske zveze med področji z uporabo interneta. Matična šola vpliva na podružnice. Povezovanje podružnic v mrežo. Strokovna podpora ZRSŠ.</p> <p>Srednjeročni načrt: Urediti prevoze – normativ 1-15 km. Prenos izkušenj na nacionalni ravni in oblikovanje strategije.</p>
4.	Sodelovanje s starši	<p>Stanje: Bilo bi dobro razvijati kulturo sodelovanja s starši, da bi bolje komunicirali. V vlogi ekspertov in donatorjev bi bili lahko pogostejše.</p> <p>Samoocena: 3-4.</p> <p>Vizija: Razvoj kulture sodelovanja s starši.</p> <p>Srednjeročni načrt: Izboljšati kakovost in pogostost sodelovanja s starši.</p>

5.	Izobraževanja kadra na PŠ	<p>Stanje: Več izobraževanj za celo šolo (zadovoljiti potrebe celotne šole). Finančna omejitev predavanj. Delavcem se omogoča izobraževanje po lastni izbiri oz. po lastnih potrebah.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Poučevanje v kombinacijah – usposabljanje, izmenjava dobre prakse.</p> <p>Srednjeročni načrt: Razmejitev dela vodje podružnice oz. natančnejša opredelitev njegovih pristojnosti. Izobraževanje za vodenje podružnice, za poučevanje v kombinaciji z izmenjavo dobre prakse.</p>
II. del 6.	<p>Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk</p> <p>Model načrtovanja</p>	<p>Stanje: Osnova je razvojni načrt ravnatelja in letne priprave učiteljev. Vključuje se tudi specifikke razvoja področja oz. discipline. Zahtevnejše zadeve se rešuje posebej in se jim prilagaja, kolikor mogoče. LDN-ja posebej za podružnice ni, izvedbeni del pa je (lahko) prilagojen. Tudi manjše šole počnejo enako. Imamo skupno vizijo. Druga raven je načrtovanje po aktivih (tudi z vrtcem) in v tem delu ne vodijo enakih aktivnosti kot na matični šoli. Organizacijske dejavnosti se izvajajo ločeno ali skupaj, čeprav je želja po usklajenem načrtovanju (tudi zaradi staršev). Načrtujejo se povezave z matično šolo, prav tako urnik dela posameznega učenca. Učenci se iz matične šole pripeljejo na podružnico z namenom izvajanja določenih aktivnosti, ki jih na matični šoli ne morejo. Do 20 % učiteljev na podružnici je mobilnih. Nujna je povezanost po vertikali.</p> <p>Samoocena: 3-4.</p> <p>Vizija: Izboljšati odprtosti sodelovanja matične šole s podružnico. Prednost damo specifikam, ki jih lahko s pridom izkoristimo.</p> <p>Srednjeročni načrt: Več dejavnosti v naravi, na prostem. Naravoslovje na prostem. Načrtovanje sodelovanja s starši (razvojni projekt). Predavanja za starše (skupno, ločeno).</p>
7.	Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem	<p>Stanje: Učitelji sodelujejo med seboj in izrabijo znanja kompetentnih. Urniki, ki omogočajo večjo fleksibilnost. V veliki meri je odvisno od avtonomije učitelja. Oblike dela izbira učitelj glede na dejavnosti, število učencev in kombinacijo ter okoliš. Cca. 30 % dejavnosti je zunaj. Ob tem se izpostavlja problem spremljevalca. Napišejo varnostni načrt. Veliko se uporabljajo naravni materiali. Pogosto je medgeneracijsko/medvrstniško učenje. Nekateri so za rotacijo, drugi ne, ker menijo, da pomaga poznavanje okoliša in sodelovanje z domačini. Učbeniki morajo biti usklajeni zaradi staršev.</p> <p>Samoocena: 3-4.</p> <p>Vizija: Več in kakovostnejše sodelovanje matične šole in podružnice.</p> <p>Srednjeročni načrt: Sodelovanje s starši. Dogovori o rabi učbenikov. Ugotoviti, ali kolobarjenje da ali ne.</p>
8.	Samoevalvacija	<p>Stanje: Je razlika med matično šolo in podružnico. Trajnejša samoevalvacija je bolj smiselna. Dejavnosti na prostem, ker imajo otroci manj interesa za klasično učenje.</p> <p>Samoocena: /.</p> <p>Vizija: V prvi triadi sprejeti dogovor glede rabe učbenikov. Pripraviti celovito strategijo poučevanja.</p>

		Srednjeročni načrt: Sprejeti dogovor glede rabe didaktičnih sredstev.
9.	Didaktična področja pod drobnogledom	Stanje: Prvi dve točki sta močno zastopani in izkoriščeni (raba predznanja, učenje na prostem, ekskurzije in učni viri, materiali, raba IKT orodja). Metoda odkrivanja je premalo zastopana, prav tako bi bilo smiselno podrobneje pogledati vidik funkcionalnega opismenjevanja v heterogenih skupinah. Skrbi za zdravje v celovitem smislu je izjemno močno zastopano; od prehrane, EKO-šola, sadni in rekreativni odmori, imajo vrt, sadovnjak (nekateri), bolj zdravo okolje. Vidik inkluzije je še potrebno strokovno dodelati. Samoocena: 4. Vizija: Formativno spremljanje. Srednjeročni načrt: Metoda odkrivanja. Izkoristiti okolje: športno, rekreacijsko in kulturno.
10.	Heterogene učne skupine-didaktika pouka v kombiniranih oddelkih	Stanje: Navedeni elementi v prilogi so bistvo kombiniranega pouka, predvsem oblike medsebojnega vključevanja, sodelovanja in predstavljanja znanja. Delo v skupinah je nuja. Vedno bolj se upoštevajo razlike v predznanju, interesih in potrebah učencev. Bistveno je delo v manjših učnih skupinah. Kakovost je odvisna od spretnosti učitelja. Samoocena: 4. Vizija: Izobraževanje učiteljev za inovativno kombiniranje učnih skupin. Delo v manjših skupinah. Srednjeročni načrt: Načrt izobraževanja in izvajanje kombiniranega pouka. Izboljšati informiranost staršev. Učinkovitejša podpora ravnatelja, da omogoča, ne da krivi.

Anketirani v OE KP izpostavljajo: Zadovoljstvo dela na podružnicah niha med dobro in prav dobro (3-4) oceno. Želijo sistemske izboljšave sodelovanja med podružnico in matično šolo. Zavedajo se različnosti in hkrati medsebojne povezanosti, ne nazadnje tudi z vidika zadovoljevanja potreb staršev. Kombinacija ostaja izziv. Želijo izboljšati finančne pogoje za prevoze učencev. Posodobitev normativov glede na sodobne didaktične trende. Boljši izkoristek učnega okolja na matični šoli in podružnici, več učenja na prostem, še posebej naravoslovja.

OE Kranj (KR)

Analiza je potekala 22. 5. 2018 na POŠ Duplje. Vabila so bila poslana na 20 matičnih šol s podružnicami. Odzvalo se je 18 matičnih šol s podružnicami (90% obisk). V OE KR je 34 matičnih šol, od tega 40 podružnic¹⁰ (117 %). 6 prisotnih matičnih šol ima 1 podružnico, 6 po 2 podružnici in 2 po 3 podružnice.

¹⁰ Podatki iz leta 2017

Otroci prihajajo najdlje 8 km oddaljeni od šole. Večina PŠ nima vrtca ob šoli (14 ne, 11 da). Na podružnicah je od 1 do 15 stalnih učiteljev ob občasnih. Na podružnici so učenci od 1. do 9. razreda (najpogosteje do 5. razreda) s kombinacijami: 1. – 2. r. (3x), 2. – 3. r. (1x), 4. – 5. r. (5x), 1. – 3. r. (4x), 16 podružnic letos nima kombiniranega pouka. Najmanjše število učencev na šoli je 4 in največje 165, povprečno 68 (11 % glede na število otrok na matični šoli).

Tabela 7: Zbirnik ankete v OE KR

Zap. št.:	Vsebina analize	Zbrana mnenja udeležencev
I.del: 1.	Sistem delovanja PŠ Zakonodaja, normativi, standardi	Stanje: Izpostavlja se problem nihanja števila učencev. Natančneje opredeliti delo knjižničarja na podružnici in šolskega svetovalnega delavca. Zagotoviti neobvezne izbirne predmete. Problem je lahko tudi vključevanje v interesne dejavnosti, zaznati je različno podporo občin, nekateri so deležni nadstandarda. Razlike so odvisne od politike. V primeru trojne kombinacije je smiselno združevanje šolskih okolišev za oblikovanje čistih oddelkov. Samoocena: 3. Vizija: Večja prilagojenost na razmere oz. zatečeno stanje. Srednjeročni načrt: Izboljšati normative.
2.	Sistem porazdeljenega vodenja	Stanje: Nujen je jasen odnos, zveze med člani skupine, ker je sedanji sistem slab. Nekateri menijo, da odlično sodelujejo med seboj. Za šolske svetovalne delavce bi bili redni obiski na podružnici dobrodošla inovacija. Učitelji so fleksibilni – dobrodošle so kadrovske menjave: nove ideje, novi obrazi. Ovire: čas. V kombinaciji je nujno filtriranje prioritet. Potrebna je zunanja motivacija/podpora. Mesečni kolegiji. Pomembno je luščenje bistva. Premalo je finančne zunanje motivacije. Samoocena: 4. Vizija: Skrb za zdravje delavcev na delovnem mestu. Srednjeročni načrt: Dinamične možnosti kombinacij.
3.	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	Stanje: Delovanje v ožjem okolju je zelo aktivno in obojestransko koristno. Gre za simbiozo pri proslavah, čistilnih akcijah, sodelovanju z gasilci, lovci, čebelarji, sadjarji, s počitniško dejavnostjo, športnimi društvi, kjer so vabljeni vsi krajan, ne le starši. Za dneve dejavnosti se obiščejo bližnje kmetije. Širše sodelovanje je čezmejno: Spoznajmo soseda in dnevi dejavnosti. Samoocena: 4. Vizija: Skrb za trajno ohranjanje stanja kot je.

		Srednjeročni načrt: Vključenost v DUPŠ, ki je lahko ena od oblik izobraževanja z izmenjavo dobre prakse, tematskimi vsebinami, predstavami učencev ipd.
4.	Sodelovanje s starši	Stanje: »Premalokrat si upamo reči: »Le čevlje sodi naj kopitar«.« Kultura sodelovanja s starši bi lahko bila boljša. Za starše se pripravljajo delavnice in druge standardne oblike sodelovanja. Starši so vključeni v VIZ tudi kot eksperti, predstavniki sveta staršev, sodelujejo pri nabavi igral. Sodelujemo tudi s starimi starši, ki so mojstri v delavnicah. Sodelujemo z bivšimi učenci; športniki, glasbeniki, pisatelji ... Samoocena: 3-4. Vizija: Podobno kot do sedaj, z izboljšavami obstoječega. Srednjeročni načrt: Delo s starši za manj poseganja v strokovno delo – kulturno sodelovanje staršev.
5.	Izobraževanja kadra na PŠ	Stanje: Usposabljanja so enaka za vse učitelje na matični šoli in podružnici. Gre za usposabljanja celotnega učiteljskega zbora. Samoocena: 4. Vizija: Manj izobraževanja med delovnim časom. Kombinacija je lahko specializacija podiplomskega študija. Srednjeročni načrt: Nadomeščanja urediti v sodelovanju z učiteljem OPB. Vsebinski predlog za usposabljanje je delo s priseljenci.
II. del 6.	Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk Model načrtovanja	Stanje: Načrtovanje v okviru strokovnih aktivov, kjer se upošteva navodila in prioritete matične šole ter nacionalne in EU smernice. Skupno načrtovanje prilagoditev. Tudi z vidika staršev je nujno, da je vse enako. Poleg skupnega piše vsak še svoj osebni načrt dela. Samoocena: 4. Vizija: Eno(tn)ost z matično šolo. Srednjeročni načrt: Individualen načrt prilagojen skupnemu.
7.	Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem	Stanje: Širši in ožji okvir: smernice in LDN šole, prioritete, naloge, posebnosti šole, vključenost v projekte, ožji pa vključenost v strokovne aktivne. Premalo je pouka na prostem, želijo ga več – do 50 %. Rekreativni odmor. Prihajanje v šolo peš ali s kolesom, ne z avtobusi. Osvobajanje v gibanju. Prav tako tudi starši in učitelji. Učni viri in metode se izvajajo glede na stil dela učitelja. Samoocena: 3 (med 2 in 5). Vizija: Nujna naveza z matično šolo. Srednjeročni načrt: PŠ naj ne bo odlagališče pripomočkov z matične šole, tudi kadra.
8.	Samoevalvacija	Stanje: »Svoje delo cenimo in smo samozavestni. Smo ena oseba v mnogo vlogah, prezasedeni z delom.« Premalo vpisa. Smiselno bi bilo fleksibilno prehajanje otrok med učenjem. PŠ vzeti kot specifični, specialni šolski/učni prostor. Samoocena: 5.

		<p>Vizija: PŠ je pozitivnejše učno okolje od mestne šole, zato je smiselno obrniti trend od mesta na vas in v tem smislu vplivati na družine. Kar otrok dobi na podružnici, ne more v matični šoli, gre za vsestranski razvoj – učenje za življenje, življenje z naravo, učenje rokodelstva. Pisanje člankov za promocijo PŠ v javnem okolju. Skozi celotno delo in življenje se otroci počutijo na PŠ pomembne/vidne.</p> <p>Srednjeročni načrt: Inovacije v pedagoški praksi – perspektiva matične šole in podružnice.</p>
9.	Didaktična področja pod drobnogledom	<p>Stanje: Učni prostor je odprt: individualne povezave, izkoriščanje odprtega učnega prostora: gozdna pot, muzeji, ekskurzije so dobro izkoriščene. Pri rabi naravnih virov oz. učnih materialov so iznajdljivi, IKT podpore je manj. Metoda odkrivanja je pogosto rabljena. Zelo uspešni so pri različnih projektih, na primer medpredmetni projekt turizem. Funkcionalno opismenjevanje je: pobrateni s šolami v tujini. Skrb za zdravje je: zdrava šola, rekreativni odmori, shema šolskega sadja, peš v šolo ... Bolj je za zdravje potrebno ozaveščati starše. Formativno spremljanje in inkluzija sta še potrebna obravnave, tu je znanje še pomanjkljivo oz. nezanesljivo. Inkluzija kot sistemska sprememba – tu je izražena skepsa učinkovitega delovanja. Zdi se jim, da so na tem področju prepuščeni sami sebi. Želijo si stalne strokovne podpore.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Izmenjava dobrih praks.</p> <p>Srednjeročni načrt: Posvetiti se celoviti diagnostiki, da ne bi zamudili kritičnih obdobij za identifikacijo potreb in nudenje ustrezne podpore oz. pomoči učencu.</p>
10.	Heterogene učne skupine – didaktika pouka v kombiniranih oddelkih	<p>Stanje: Veliko strahov. Skozi izkušnje se kalijo dobri učitelji KP. Smiselno bi bilo kolegom v čistih oddelkih pokazati tovrstno pedagoško-didaktično umetnost.</p> <p>Samoocena: 5.</p> <p>Vizija: Kakovostno in učinkovito delo v heterogenih učnih skupinah.</p> <p>Srednjeročne načrt: Medsebojne hospitacije.</p>

Anketirani v OE KR izpostavljajo: pomemben družbeni vpliv podružnic za vsestranski zdravi razvoj. Fleksibilno normativno prilagajanje potrebam okolja. Vrednost širjenja znanja poučevanja v kombinacijah. Kulturno sodelovanje s starši oz. staršev. Posodobiti odnos ter oblike sodelovanj med matično šolo in podružnico. Inovativno združevanje podružnic ne glede na šolsko okolje tam, kjer je trojna kombinacija. Nova vizija sodelovanja šolskih svetovalnih delavcev na podružnici v luči sodobnega učenja in poučevanja. Več učenja, gibanja na prostem ter fleksibilno prehajanje učencev med učenjem, glede na znanje.

OE Slovenj Gradec (SG)

Analiza je potekala 23. 5. 2018 na PŠ Duplje. Vabila so bila poslana desetim matičnim šolam s podružnicami in prav toliko (10) se jih je odzvalo (100% obisk). V OE SG je 17 matičnih šol, od tega 20 oz. 17 podružnic¹¹ (cca. 100 %). 3 matične šole imajo po eno podružnico, 3 po 2 podružnici in 2 po 3 podružnice ter 1 s 4 podružnicami. 2 podružnici sta trenutno zaprti.

Otroci prihajajo največ 15 km oddaljeni od šole. Nekateri PŠ imajo (8), druge nimajo ob šoli vrtca (6). Na podružnicah je od 1 do 11 stalnih učiteljev in podobno število občasnih. Na podružnici so učenci od 1. do 9. razreda (najpogosteje do 5. razreda) s kombinacijami: 1. – 2. r. (7x), 2. – 3. r. (1x), 4. – 5. r. (6x), 1. – 3. r. (4x), 3. – 4. – 5. r. (2x), 6. – 7. r. (2x), 8. – 9. r. (2x), 2. – 4. – 5. (1x), 3. – 4. r. (2x), 4. – 9. r. (1x), 2 podružnici imata kombinacije, a ne vemo, katere, dve letos nimata kombiniranega pouka. Najmanjše število učencev je 5 in največje 92, povprečno 33 (8 % glede na prisotnost učencev na matični šoli).

Tabela 8: Zbirnik ankete v OE SG

Zap. št.:	Vsebina analize	Zbrana mnenja udeležencev
I. del: 1.	Sistem delovanja PŠ Zakonodaja, normativi, standardi	<p>Stanje: PŠ predstavljajo dodano vrednost v vzgoji in izobraževanju oz. družbi v obč. Učitelj ima več avtonomije v didaktiki in zagotavljanju standardov ter normativov glede na različno število otrok. Učenci, ki prihajajo iz PŠ na matično šolo, so uspešni (enaki pogoji in večje možnosti). Pri vrtcu in kombinacijah znižati normativ/minimalno število učencev. Vrtci bi morali biti v tovrstnih okoljih obvezna sestava PŠ, da so že najmlajši vključeni v tovrstno učno okolje. Z boljšim medsebojnim sodelovanjem bi bil prehod na osnovno šolanje blažji. V delo na PŠ so šolski svetovalni delavci premalo vključeni zaradi normativa. Pri normativih bi bilo smiselno upoštevati večjo avtonomijo glede na specifikke okolja. Normative je nujno posodobiti v sodelovanju s praktiki iz vseh OE ZRSŠ. Treba je urediti sofinanciranje za prevoze učencev ob dnevih dejavnosti, ker je sedaj v veliki meri odvisno od regije oz. občine. Potreben je posluš ministrstva za organizacijo jutranjega varstva in OPB-ja, ko se zadeve preveč prelaga na občine. Tehnično osebje: gospodinje, ki kuhajo, čistijo in urejajo okolico, bi morale imeti normativ določen glede na število otrok. Urediti je treba tudi nadomeščanje gospodinje v času odsotnosti. Prav tako bi bilo treba na novo oblikovati normative za hišnika.</p> <p>Samoocena: 1.</p>

¹¹ Podatki iz leta 2017

		<p>Vizija: Celovita reorganizacija oz. večja fleksibilnost normativov in sprememba pogleda na vrednost PŠ.</p> <p>Srednjeročni načrt: Urediti vrtce pri PŠ, jutranje varstvo in OPB ter prevoze učencev.</p>
2.	Sistem porazdeljenega vodenja	<p>Stanje: Določiti čas za organiziranje dela na PŠ. Določiti normativ glede na število učencev na PŠ (običajno od 1. do 5. razreda od 1 do 100 in več otrok). Predmetnik je treba preoblikovati tako, da ima učitelj možnost za samostojno razporejanje ur oz. dejavnosti na izvedbeni ravni, da krepi spretnost fleksibilnega razporejanja dejavnosti. Vodja PŠ je v večini primerov poleg poučevanja preobremenjen z organizacijo. PŠ in razširjeni program je treba posebej obravnavati z vidika možnosti in pogojev zanje. Ovira je tudi časovna usklajenost. Urediti je treba odzivnost PŠ v času pouka. Preveč je administrativnega dela, smiselno bi se bilo dogovoriti za enotno poenostavljeno obliko. Preoblikovati opis del in nalog vodje PŠ z vidika preobremenjenosti.</p> <p>Samoocena: 3.</p> <p>Vizija: Dopuščanje večje avtonomije. Dobra medsebojna komunikacija, zaupanje in medsebojno sodelovanje.</p> <p>Srednjeročni načrt: Vodja PŠ je t.i. ravnatelj brez pomočnika. Ključna je usklajenost s pričakovanji ravnatelja na matični šoli. Urediti delovne obveze in finančno vrednotenje dela vodje PŠ.</p>
3.	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	<p>Stanje: Obstaja aktiv učiteljev po triletjih, eni ga koristijo, drugi ne. Obstaja želja po večjem/intenzivnejšem povezovanju podružnic med seboj.</p> <p>Povezovanje s krajem je popolno, celovito. Ocena: 5. Z regijo in širše je precej slabše – ocena 3. Projekti so bolj v navezi z matično šolo, kjer pa podružničarji niso vodje. Eden od projektov je tudi Pomahaj v svet. Prav tako je formalno in neformalno ter priložnostno učenje prisotno in upoštevano – ocena 5, internetna zveza je, a različno kakovostna, strokovne povezave v živo so slabotne – ocena 1-2.</p> <p>Samoocena: 3-4.</p> <p>Vizija: Koriščenje interneta v večji meri za različne učne namene tako učencev kot učiteljev. Izboljšati je treba opremo. Več povezovanja z matično šolo.</p> <p>Srednjeročni načrt: Urediti komunikacijske zveze vseh vrst. Aktivni po razredih. Sodelovanje, da se ne bi čutili osamljene/odrezane.</p>
4.	Sodelovanje s starši	<p>Stanje: Učitelji niso avtonomni: čuti se medsebojni vpliv: kakršen je odnos ravnatelj – učitelj, takšen je odnos učitelj – starši. S starši sodelujejo v skladu z določbami, pogosto so vključeni tudi kot strokovnjaki, na primer pri poklicni orientaciji ali pri delu z nadarjenimi. Sveti staršev in govorilne ure so dobro zastopane. Velik je tudi vpliv bivših učencev, predvsem uspešnih, ki se vračajo, da demonstrirajo in spodbujajo razvoj uspešnosti ter so zgled drugim učencem. E-asistent je v rabi.</p> <p>Samoocena: 4.</p>

		<p>Vizija: Sodelovanje s starši je na podružnicah zelo pomembno, smiselna oblika je »z roko v roki«. Ker pa je vse več staršev v celodnevni službi, je težko najti primeren čas za trdne in trajne oblike sodelovanja.</p> <p>Srednjeročni načrt: Inovativne oblike sodelovanja in povezovanja s starši.</p>
5.	Izobraževanja kadra na PŠ	<p>Stanje: Študijske skupine so bile primerne in bi jih bilo smiselno obnoviti ali pa začeti kaj podobnega. DUPŠ je ustrezna oblika povezovanja za pridobitev kakovostnega specifičnega znanja.</p> <p>Ocena samoizobraževanja je 4 in izobraževanja v navezi z matično šolo je zadostno – 2. Pomembno je, da smo videne in slišane.</p> <p>Samoocena: 3.</p> <p>Vizija: Sodelovanje v prednostnih nalogah matične šole, skupna izobraževanja iz LDN-ja in tudi specifična usposabljanja iz didaktike PŠ.</p> <p>Srednjeročni načrt: Medsebojne hospitacije podružničark v organizaciji ZRSS.</p>
II. del 6.	Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk Model načrtovanja	<p>Stanje: Načrtovanje po sklopih z vidika kombinacije (fleksibilni predmetnik). Predmetni učitelj oz. učitelj RP je primeren za delo v PŠ. Smiselno bi bilo fleksibilno razdeljevanje kvote ur med učitelje, ki rabijo ure.</p> <p>Samoocena: 3.</p> <p>Vizija: Izboljšati model načrtovanja in izvajanja VIZ v PŠ. Več fleksibilnosti pri predmetih in učnem načrtu.</p> <p>Srednjeročni načrt: Izobraževanja in posodabljanja. Celovita podpora učitelju. Kvote ur za prerezporejanje.</p>
7.	Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem	<p>Stanje: Pouka na prostem je le v 10 %. Naravni učni materiali so v uporabi. Sodelovanje s specialnim pedagogom in drugimi za čim bolj kakovostno na osebo/učenca naravnano poučevanje. Metoda odkrivanja je prisotna. Samopomoč sošolcev, starejši prostovoljci, sodelovanje z vrtcem – bralne urice, pravljíčne ure, sodelovanje s krajani.</p> <p>Samoocena: 3-4.</p> <p>Vizija: Več in učinkovitejše sodelovanje s šolskimi svetovalnimi delavci, predvsem, ko gre za intervencije v vlogi reševalcev vzgojnih problemov. Lahko bi ŠSD bili mobilni in bi krožili le med PŠ.</p>
8.	Samoevalvacija	<p>Stanje: Je prisotna, da dobijo čim več čim boljše povratne informacije od različnih deležnikov. Na pedagoški konferenci določijo teme spremljanja in reflektirajo učinkovitosti v okviru zdrave razumske mere. Veliko je spletnih anket. Samoevalvacijo delajo tudi na ravni učenca – formativno spremljanje ter na osebni ravni in ravni učiteljskega zbora pa tudi sveta staršev. Ravni evalvacije so: aktiv, strokovni delavec, starši in učenec.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Formativno spremljanje.</p> <p>Srednjeročni načrt: »Deluj po zdravi pameti.«</p>
9.	Didaktična področja pod drobnogledom	<p>Stanje: Učni prostor je odprt. Ekskurzije so v sodelovanju z matično šolo – redko sami. Veliko se uporablja naravne učne vire in materiale. IKT podpora je, kjer so pogoji. Metode odkrivanja so prisotne in organizirane</p>

		<p>tudi za matične šole. Pomanjkljivo je funkcionalno opismenjevanje v heterogenih učnih skupinah v različnih jezikih. Skrb za zdravje je in okolje k temu še pripomore. Formativno spremljanje nekateri že dobro obvladajo, medtem, ko drugi še ne. Z inkluzijo so pozitivne izkušnje, je pa trd oreh. Z vidika socializacije je pozitivno in spodbudno, z vidika učenja še precej zahtevno.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Celovito izboljšanje kakovosti.</p> <p>Srednjeročni načrt: Funkcionalno opismenjevanje in FS.</p>
10.	Heterogene učne skupine- didaktika pouka v kombiniranih oddelkih	<p>Stanje: Podružničar je multipraktik – prilagojen vsemu in vsakemu in ta znanja pridobiš le z izkušnjo in vztrajnim razvojno-aplikativnim delom. Prvih pet elementov menijo, da zelo dobro obvladajo: upoštevanje predznanja in interesov ter pričakovanj, oblike sodelovanja, učni stili, razvojne značilnosti, sodelovanje s starši, zveza s formalno, neformalno in priložnostno obliko učenja. Sistem ocenjevanja se izvaja v skladu s pravilnikom. Zanimivo in hkrati pomanjkljivo je oblikovanje skupnega šolskega izvedbenega kurikulumuma za heterogeno učno skupnost.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Izboljšanje kakovosti učenja v heterogenih učnih skupnostih.</p> <p>Srednjeročni načrt: Oblikovanje izvedbenega kurikulumuma za heterogene skupine učencev.</p>

Anketirani v OE SG izpostavljajo: Z današnjim stanjem zakonske podpore PŠ podružničarji niso zadovoljni (najnižja ocena – 1). Tudi glede na dane možnosti oz. pogoje sebe ocenjujejo med dobro in prav dobro obvladovanje tovrstnega šolskega učnega okolja. Menijo, da je normative nujno prilagajati razmeram v okolju za ohranjanje PŠ. Predlagajo bolj natančno opredelitev dela vodje podružnice. Prav tako menijo, da je treba razmejiti dela in naloge med ravnateljem matične šole in podružnice ter natančneje opredeliti sistematično sodelovanje s šolsko svetovalno službo. V starših vidijo podpornike in zaveznike ohranjanja PŠ. Menijo, da je treba drastično izboljšati usposabljanje za delo na podružnicah in predvsem za inovacije v kombinacijah, zato pričakujejo trajno podporo ZRSŠ.

OE Ljubljana (LJ)

Analiza je potekala v treh delih na Zavodu RS za šolstvo v Ljubljani, 28., 29. in 31. 5. 2018. Vabila so bila poslana na matične šole s podružnicami (50). Odzvalo se je 13 matičnih šol s podružnicami (26% obisk). V OE LJ je 117 matičnih šol in 92 podružnic¹² (78 %). 8 prisotnih matičnih šol ima 1 podružnico, 2 po 2 podružnici, ena 3 podružnice, ena 4 in ena 6 podružnic.

Učenci prihajajo maksimalno 10, povprečno 5 km oddaljeni od šole. Nekatere PŠ imajo (16), druge nimajo vrtca ob šoli (8). Na podružnicah je od 1 do 15 stalnih učiteljev poleg občasnih strokovnih delavcev. Na podružnici so učenci od 1. do 9. razreda (najpogosteje do 4. oz. 5. razreda) s kombinacijami: 1. – 2. r. (9x), 4. – 5. r. (3x), 1. – 3. r. (4x), 2. – 3. – 4. – 5. r. (1x), 6. – 7. r. (1x), 8. – 9. r. (1x), 3. – 4. – 5. r. (1x), 2 podružnici imata dvojno in 1 enojno kombinacijo, a ne vemo, katero in 6 podružnic od prisotnih letos nima kombiniranega pouka. Najmanjše število učencev je 10 in največje 265, povprečno 71 (12 % glede na število otrok v matični šoli).

Tabela 9: Zbirnik ankete v OE LJ

Zap. št.:	Vsebina analize	Zbrana mnenja udeležencev
I. del: 1.	Sistem delovanja PŠ Zakonodaja, normativi, standardi	Stanje: Zaradi omogočenih prepisov se vpiše manj otrok kot jih je v šolskem okolišu. Peterna kombinacija je vprašljiva z vidika kakovosti. Naj se omogoči jutranje varstvo glede na potrebe staršev. Zakonodaja je naravnana bolj na odhajanje kot vpisovanje učencev. Kakovost pouka je odvisna od normativa. Dvojna kombinacija je znižana tedenska obveza. Dodatek za dvojno kombinacijo je odvzet. Ni natančno določeno koliko. Borba na občini, če ni staršev zadaj. Na leto ugasne od 4 do 5 podružnic. Nekatere si pomagajo z ESS sredstvi. PŠ ostajajo na plečih učiteljev, staršev in otrok. Celoten sistem je neustrezen z vidika obstoja. V zakonodaji ni konsistentnega sistema za PŠ. Jutranje varstvo pripada vsakemu (torej ne glede na število). Podaljšano bivanje je nuja. Izbirne učne vsebine so problem, ker morajo biti zagotovljene za vsakega. Trojna kombinacija je problem. Znižanje učnih skupin v prvi triadi. Do 16 učencev je obvladljiva kombinacija. Dobro bi bilo imeti v kombinacijah asistenta do 4. razreda. Obstaja peterna kombinacija brez dodatnega učitelja. Veliko otrok je z odločbami. V kombinaciji je povprečno po 20 učencev. Pedagoška fakulteta nima usposabljanja za kombinacije. Učenci v prvem triletju naj bodo brez ocen. <i>Na petnajst otrok en spremljevalec</i> je nujno urediti drugače. Namesto ocenjevanja na razredni stopnji raje pedagoška opažanja oz. FS. Ocene povzročajo strahove, predvsem pri starših. Dodatna strokovna pomoč – njen vpliv je treba analizirati in ustrezno ukrepati.

¹² Podatki iz leta 2017

		<p>Samoocena: 2-3. Vizija: Urediti na novo celotno zakonodajo PŠ. Srednjeročni načrt: Učenje v prvem triletju prilagoditi učencem v večji meri, predvsem ocenjevanje znanja.</p>
2.	Sistem porazdeljenega vodenja	<p>Stanje: Odvisno od vodstva šole. Večinoma je vzorno. 1x mesečno srečanja, drugi 1x tedensko za skupno načrtovanje. Nekateri na 2 tedna izvajajo timske sestanke. Samoocena: 4-5. Vizija: Urediti normative za osebja, ki prihajajo in sodelujejo na podružnici, od hišnika, gospodinjca, do šolskega svetovalnega delavca in računalničarja. Urediti problem nadomeščanja tehničnega osebja. Srednjeročni načrt: Urediti oblike oz. sistem sodelovanja podpornih mobilnih skupin strokovnjakov.</p>
3.	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	<p>Stanje: Z ožjim okoljem je sodelovanje vzorno, odlično. Poln angažma šole. Vabijo tudi različne institucije, da sodelujejo z njimi. Internet deluje, povezave so. Učenci so polno angažirani skozi vse leto, vsi oz. vsak se lahko izkaže. Samoocena: 5. Vizija: Vzorno sodelovanje naj traja. Srednjeročni načrt: Več izmenjave znanj.</p>
4.	Sodelovanje s starši	<p>Stanje: Močno, dobro. Priseljenci imajo težave z vključevanjem v vaško sobivanje. Odziv staršev je dober. Redkokdaj so težave v komunikaciji. Samoocena: 4-5. Vizija: Nadaljevanje v podobnem smislu. Srednjeročni načrt: Poiskati različne oblike sodelovanja, kjer bodo starši aktivni člani prireditev in dogajanja.</p>
5.	Izobraževanja kadra na PŠ	<p>Stanje: Dobra izobraževanja so draga, zato šola 1-2x letno raje povabi strokovnjaka na šolo. Problem so nadomeščanja. Podružničar je samorastnik; specifičnih izobraževanj za podružničarje in kombinirani pouk ni, zato so zaželeni. Zanima jih še, kako ravnati z učenci, ki imajo vedenjske in učne težave. Predlagajo hospitacije študentov PF, da bi dobili priložnost seznaniti se s kombiniranim poukom in da bi strokovnjaki na PF pridobili informacije o kombiniranem pouku. Samoocena: 3. Vizija: Več specifičnega usposabljanja za delo na podružnici in za kombinirani pouk. Srednjeročni načrt: Izmenjava prakse.</p>
II. del 6.	Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk Model načrtovanja	<p>Stanje: Obstaja model »zdrava pamet«. Junija za naslednje leto. Čim boljše povezave predmet, tema med razredi. Združevanje tem. Letne priprave so po aktivih. Izbira učbenika je samostojna, nekateri pa ne zaradi enotnosti z matično šolo oz. zaradi staršev. Usklajeno načrtovano ocenjevanje (napovedano), drugi ne. Posebna priprava dnevov dejavnosti, športnih dni. Sledijo tedenske priprave, ko se iščejo teme, ki sodijo</p>

		<p>skupaj – časovno združevanje tem. Eni pišejo svoje, drugi skupne teste. Testi enaki za vse učence na isti dan, drugi ne. Učne priprave – tedenske. Oblika je svobodna. Prilagoditve: čas, prostor, cilji, vsebine, testi, viri, obseg, normativ, odgovornost.</p> <p>Samoocena: 3-5, višja tam, kjer so učitelji svobodnejši pri načrtovanju in izbiri.</p> <p>Vizija: Pametno načrtovanje, z manj je več, premišljeno.</p> <p>Srednjeročni načrt: Svobodno avtonomno načrtovanje in prilagajanje potrebam in možnostim.</p>
7.	Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem	<p>Stanje: Učitelj izbira oblike in metode dela. Prilagaja se virom učenja. Odziva se na situacije – spontano odprto učenje/priložnostno učenje – situacijsko učenje. 20-30 % dejavnosti na prostem. Uporaba naravnih virov učenja. Skupni jutranji začetki, telovadba, gozdna pedagogika ... raba IKT. Sodelovanje s starši, društvi. Dnevi dejavnosti na podružnici za vse.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Premišljeno sodelovanje.</p> <p>Srednjeročni načrt: Odprto učenje.</p>
8.	Samoevalvacija	<p>Stanje: Najbolj se ceni povratna informacija otrok. Sledijo povratne informacije staršev. Samoevalvacije niso dnevne, ampak po končanem delu. Spremlja se učinke kombinacij.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Celovito formativno spremljanje.</p> <p>Srednjeročni načrt: Spremljanje učinkov učenja od »spodaj navzgor« (začenši pri učencih).</p>
9.	Didaktična področja pod drobnogledom	<p>Stanje: Učni prostor je odprt, nekaj je učenja na prostem, ekskurzije so pogosto v sodelovanju z matično šolo. Učni viri so raznoliki, iz narave in iz življenja. Oboje je kakovostno izvajano. Metoda odkrivanja je redkeje uporabljena, bi jo bilo treba pogosteje in dobro osmisliti. Funkcionalno opismenjevanje v heterogenih skupinah v različnih jezikih je skromno zastopano in znanja premalo, so omejitve v kompetencah učiteljev. Skrb za zdravje je osmišljeno, morda bi bilo dobro to početi skupaj s starši. Formativno spremljanje je premalo izkoriščeno, premalo znanja na tem področju. Prav tako tudi izvedbeni kurikulum.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Poglobljena celovita didaktična podpora.</p> <p>Srednjeročni načrt: Intervencije na mestih, ki so slabše zastopane.</p>
10.	Heterogene učne skupine – didaktika pouka v kombiniranih oddelkih	<p>Stanje: Vsa področja so zanimiva in potrebna, da se jim strokovno posveti več časa. Razlike v predznanju se pogosteje upoštevajo, prav tako povezave formalno, neformalno in priložnostno učenje, vsekakor pa je treba več časa nameniti izvedbenemu kurikulumu za heterogeno učno skupnost. Vertikalno in poglobljeno učenje ter koncentrično širjenje vsebin. Različno snovne teme popredalčkane. Tematski sklopi in vertikalna</p>

		<p>ter horizontalna lepljenka UN. Sklopi: klasična pot ali projektno delo, oboje je občasna ali stalna oblika dela. Načelo kombinacije: vsem enaka pozornost. 1. – 2. – 3. r. kombinacija je isto temna koncentrična tema.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Celostno načrtovanje, izvajanje in vrednotenje učenja ter poučevanja.</p> <p>Srednjeročni načrt: Oblikovanje modelov za heterogeno poučevanje oz. kombinirani pouk.</p>
--	--	---

Anketirani v OE LJ izpostavljajo: Anketirani ocenjujejo svoje delo s prav dobro (4), pri tem, da izrekajo nezadovoljstvo nad nacionalnimi pogoji oz. podporo. Treba je urediti celostno zakonodajo, vključno z zagotavljanjem šolskega okoliša. Izpostavljajo normative za tehnično osebje. Menijo, da vzorno sodelujejo s krajanji in opažajo, da bi priseljenci potrebovali podporo pri vključitvi v vaško okolje. Občutijo veliko potrebo po stalni strokovni podpori z vidika specifik njihovih potreb (podružnica, kombinirani pouk). Povratne informacije otrok in staršev so zanje najpomembnejše za oblikovanje posodobljenih modelov vzgoje in izobraževanja. Radi bi se dodatno usposobili za celovito načrtovanje izvedbenega kurikulumu. Želijo si izmenjave modelov kombiniranega pouka. Višje samoocene so tam, kjer se čutijo svobodnejši pri načrtovanju in izbiri.

ANKETIRANI GLEDE NA OE ZRSŠ UGOTAVLJAJO

Z normativi anketirani ravnatelji, šolski svetovalni delavci in vodje podružnic niso zadovoljni. Pričakujejo celovito prenovo in podporo podružnic na nacionalni ravni. S svojimi didaktičnimi rešitvami so zadovoljnejši.

PŠ predvidevajo boljšo prihodnost, ker menijo, da so vitalnega družbenega pomena. Predlagajo fleksibilnejše določbe za oblikovanje pogojev organiziranja le-teh.

Želijo si kakovostnega strokovnega sodelovanja, ki bo sistematično trajnostno naravnano (razvojno).

Iščejo možnosti za pogostejši pouk izven učilnic.

Menijo, da formativno spremljanje lahko močno pripomore k izboljšanju didaktike pouka. Želijo si trajne celovite podpore šolske svetovalne službe.

Temeljna oblika usposabljanja je oz. naj bo organizacija kombiniranega pouka.

Želijo se vpeti v nacionalno in mednarodno/evropsko mrežo malih šol.

Nekateri sledijo kriteriju enakosti z matično šolo (pogoji), ko spet drugi izpostavljajo vrednost prednosti (možnosti), ki jih ima podružnica, si pa želijo medsebojne strokovne podpore in obojestranske izmenjave danosti v obeh učnih okoljih.

Želijo razvijati »domačno«¹³ – trdno obliko sodelovanja z učenci in starši ter krajani.

Jutranje varstvo in organizacija podaljšanega bivanja, prilagojena potrebam staršev, bi z gotovostjo močno izboljšala vpis na PŠ.

Želijo enotno urejeno financiranje prevozov učencev.

Ugotavljajo, da nekatere sodobne didaktične elemente poznajo, izvajajo, a ugotavljajo tudi, da potrebujejo strokovno podporo pri celovitem sistematičnem izvajanju sodobnejše vzgoje in izobraževanja.

ANALIZA DEJAVNOSTI PODRUŽNIČNIH ŠOL (PŠ) IN KOMBINIRANEGA POUKA (KP) V REPUBLIKI SLOVENIJI (RS) V OKVIRU POSAMEZNEGA PODROČJA DELA

Vse anketirane skupine (N = 12) so bile nagovorjene z enakimi navodili in predlogo v diskusiji za posredovanje mnenja, ki so ga predhodno uskladili v manjših diskusijskih skupinah. Udeleženci so bili naprošeni, da so bistvene ugotovitve zapisali skupaj s splošno samooceno zadovoljstva, vizijo in predlaganim srednjeročnim načrtom (priloga 1: PP - vodilo za diskusijo). Ob diskusiji so zapis po potrebi dopolnili z mnenji ostalih skupin, ki so prispevali svoje mnenje/vidike, izkušnje/pogleda. Vodja analize je pogovor oz. diskusijo sproti zapisala in ob koncu diskusije preverila razumevanje oz. dovršenost sporočil/a. V nadaljevanju je predstavljen zbirnik samoocen oz. zbranih ter soglasnih mnenj vseh skupin po posameznih vsebinskih področjih dela v PŠ in KP v RS.

---

¹³ Danski izraz domačnosti je *hygge* in je eden temeljnih ciljev posodabljanja njihovega obveznega šolanja. Razlagajo ga z »živeti skupaj, ko jaz zamenjajo za mi«.

Osnovni podatki o matičnih šolah in podružnicah ter prisotnosti anketiranih na analizi dela PŠ in KP v RS 2018

Tabela 10: Osnovni podatki o osnovnih šolah in pristnosti na analizi

OE	Število matičnih šol v OE (podatki iz leta 2017)	Število podružnic (podatki iz leta 2017)	Število matičnih šol s podružnicami (seznam poslanih naslovov)	Število prisotnih matičnih šol (lista prisotnosti) in % obiska	Število vseh udeležencev analize (ravnatelj, ŠSD, vodja PŠ, (zbrano iz liste prisotnosti)
MS	38	12	10	9 90%	25
NG	24	31	16	8 50%	26
CE	58	58	32	17 53%	35
MB	77	33	26	16 57%	20
NM	51	20	13	10 77%	24
KP	35	21/20	15	11 73%	17
KR	34	40	20	18 90%	37
SG	17	21/17	10	11 100%	29
LJ	117	92	50	13 26%	22
SKUPAJ	451	323	192	113	235
		V povprečju je glede na število matičnih šol v Sloveniji 72 % podružnic, 36 oz. 8 % na posamezno OE ZRSS		59% odziv matičnih šol s podružnicami 68% povprečna prisotnost na posamezno OE ZRSS	Opomba: Največ prisotnih je bilo vodij PŠ, nekoliko manj ravnateljev, najmanj šolskih svetovalnih delavcev.

Na analizo dejavnosti PŠ in KP v RS se je odzvala polovica matičnih šol s podružnicami (59 %), 68 % povprečno na posamezno OE ZRSS. Na analizi (vseh srečanj skupaj) je bilo 235 udeležencev: večji delež vodij PŠ, manjši delež ravnateljev in najmanjši ŠSD. Analiza je potekala na 12 srečanjih na različnih lokacijah (na podružnicah, le v ljubljanski enoti so bila srečanja na Zavodu RS za šolstvo v Ljubljani) v mesecu aprilu in maju 2018, v odprtem in pozitivnem ozračju ter z jasno **izraženo željo po trajnem ohranjanju slovenskih podružnic**. 72 % živčih podružnic osnovnih šol (glede na število matičnih osnovnih šol)

je neenakomerno razporejenih po Sloveniji. Povprečno 36 podružnic oz. 8 % na posamezno OE ZRSŠ se prilagajajo demografskim razmeram oz. regionalnim pogojem bivanja ter normativom Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Anketirani so opomnili, da na leto ugasne cca. 5 podružnic v RS in menili, da **obstoječa določila bolj kot ohranjanje, podpirajo zapiranje podružnic.**

Aktualni podatki o PŠ v RS

Tabela 11: Podružnice glede na OE ZRSŠ v letu 2017/18

OE	Vrtec v/pri/ob šoli	Število razredov OŠ	Število razredov v kombinaciji	Število stalnih učiteljev od do	Aktualno število učencev od do	Najdaljša razdalja od doma do podružnice v km
MS	da	6	6	2-5	3-58	6
NG	da	5	2	2-8	3- 103	12
CE	da	5	3	2 -12	8 – 225	10
MB	da	9	2	2 12	14 -161	20
NM	manjše število	5	3	2-9	14 – 78	30
KP	večinoma nimajo	6	3	3-15	14 – 283	20
KR	večinoma nimajo	9 oz. 5	2	1-15	4 – 165	8
SG	manjše število	9	3	1 – 11	5 – 92 (opomba: nekatere podružnice so letos brez otrok, torej N = 0)	15
LJ	manjše število	4	3/4	1 – 15	10 – 265	10
SKUPAJ:	Večina PŠ ima vrtec ob šoli.	Večina PŠ je 5-razrednic	Najpogostejša je kombinacija dveh razredov, redkeje treh.	1 – 15, povprečno 9 na podružnico je stalnih učiteljev (približno enako je število občasnih strokovnih	3 – 283, povprečno 52 je učencev na PŠ oz. 11% glede na obisk matične šole.	30 km najdaljša, 18 km povprečna razdalja poti od doma učenca do šole.

				delavcev, ki prihajajo na PŠ).		
--	--	--	--	--------------------------------	--	--

Opomba: Dobljeni podatki predstavljajo zatečeno stanje anketiranih strokovnih delavcev v šolskem letu 2017/2018.¹⁴

Večina podružnic ima vrtec ob šoli, nekateri tudi jasli, kar pomeni, da so starši, ki vodijo otroka v vrtec, navajeni na šolski okoliš in imajo priložnost srečevati se z učitelji ter bolj ali manj sistematično opazovati šolsko življenje še pred vstopom otroka v šolo. Iz pogovorov je sicer zaznati sodelovanje med institucijama oz. kolegi, vendar ugotavljajo, da bi bilo smiselno **sodelovanje z vrtci intenzivirati z namenom ohranjanja števila otrok v šolskem okolišu, ko se starši in otroci odločajo za vpis v osnovno šolo.**

Število stalnih učiteljev je od 1 do 15 in še enkrat toliko prihaja na podružnico občasnih strokovnih delavcev (povprečno 9 stalnih učiteljev na eno PŠ v RS).

Število učencev je med 3 in 283, povprečno 52 na podružnico oz. 11 % glede na število učencev v matičnih šolah.

Otroci prihajajo z največ 30 km, povprečno 18 km oddaljenih domov. Za prevoz do šole in nazaj je poskrbljeno, vendar si želijo sistem prevozov poenotiti in celovito urediti.

¹⁴ Natančnejše statistične podatke vseh podružnic ima MIZŠ.

Aktualni KP na anketiranih PŠ

Tabela 12: Letošnje kombinacije na PŠ:

Kombinacija/OE	MS	NG	CE	MB	NM	KP	KR	SG	LJ	SKUPAJ
1-2	1	4	9	4	5	4	3	7	9	46
1-3	3		2	2		1	4	4	4	20
1-4	3									3
1-5	1									1
1-6	1									1
2-3			4		2	2	1	1		10
3-4		5	8	3	3	2		2		23
3-5					1					1
4-5		1	3	3	2	5	5	6	3	28
5-6				1		1				2
6-7								1	1	2
7-8				1						1
8-9								2	1	3
4-9								1		1
1-2-3			2		1	1				4
2-4-5								1		1
3-4-5								2	1	3
2-3-4-5									1	1
SKUPAJ	9	14	28	14	14	16	13	27	20	151
N KOMBINACIJ	5	4	6	6	6	7	4	10	7	18
O/NI KOMBIN.	0	4	1	10	3	4	16	2	6	46
SKUPAJ	9	18	29	24	17	20	29	29	26	197

Opomba: Navedeni podatki so ilustracija stanja glede na odziv, celovitejše podatke ima MIZŠ.¹⁵

¹⁵ Morda zanimiva primerjava s podatki iz analize PŠ leta 1998 (Nolimal).

Večina PŠ izvaja vzgojo in izobraževanje **do 5. razreda** OŠ, redkeje do 4. oz. 9. razreda. Pouk se redkeje izvaja v čistih oddelkih (46), pogosteje v kombinacijah – **dva in trije razredi skupaj**. Redko v štiri in več razrednih kombinacijah. Najpogostejše so naslednje kombinacije: 1. – 2. r. (46) in 4. – 5. r. (28) ter 3. – 4. r. (23) in 1. – 3. r. (20). Najdejo se tudi ekstremne kot je 4. – 9. r. (1) ali 2. – 3. – 4. – 5. (1). Najmanj kombinacij je letos v OE KR (16 čistih oddelkov), največ pa v OE SG (10 kombinacij).

Samoocene zadovoljstva anketiranih strokovnih delavcev o delu na PŠ in KP v RS

Tabela 13: Samoocene zadovoljstva anketiranih

Lestvica ocen od 1-5, 1 najnižja

OE/ samoocene glede na opredeljena področja analize v anketi	Sistem delovanja: zakonodaja, standardi, normativi	Sistem porazdeljenega vodenja ravnatelja, ŠSD in vodje podružnice	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	Sodelovanje s starši	Izobraževanja kadra na PŠ	Model načrtovanja	Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem	Samoeva lvacija	Didaktična področja pod drobnogled om	Heteroge ne učne skupine- didaktika pouka v kombinira nih oddelkih	Skupna ocena zadovoljst va
MS	4	4	4	3-4	3-5 (4)	4	4	3-4	4	4	4
NG	3	4-5	4	5-4	4-5	5	5	4-5	5	4-5	4-5
CE	3	4	4	4-5	3	5	4	4-5	4	4-5	4
MB	3	4	4	3-4	4	/	/	/	4	/	4 + 4x/
NM	3	5	4	4	4	4-5	5	4	4	4	4
KP	4	4	4	3-4	4	3-4	3-4	/	4	4	4 + 1x /
KR	3	4	4	3-4	4	4	3	5	4	5	4
SG	1	3	3-4	4	3	3	3-4	4	4	4	3-4
LJ	2-3	4-5	5	4-5	3	3-5 (4)	4	4	4	4	4
SKUPAJ	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Opomba: Znak »/« pomeni, da se niso ocenili.

Skupna samoocena vseh udeleženi v analizi dela podružničnih šol (PŠ) in kombiniranega pouka (KP) v RS je **prav dobro** (4). Najnižja je ocena zakonodajne oz. normativne podpore (dobro – 3, nekateri so ocenili z 1 oz. 2-3), **najvišja pa je samoocena izvajanja pouka v heterogenih skupinah oz. v kombiniranemu pouku**, ki je njihova specifika oz. didaktična posebnost, za katero menijo, *da je unikum v didaktiki in da so mojstri kombiniranja*. Pri didaktičnih področjih in kombiniranemu pouku ter sodelovanju z ožjo in širšo okolico so samoocene najvišje in enotne. Pri sodelovanju s starši so mnenja deljena oz. neopredeljena, ko po eni strani vsi ugotavljajo izjemno dobro povezanost, po drugi pa nekatere skupine bolj kot ostali, izpostavljajo nekatere starše (manjše število), ki se po njihovem mnenju preveč »vtikajo« v njihovo strokovno delo oz. odločitve oz. ne znajo komunicirati. Razliko je zaznati med samoizobraževanjem in usposabljanji v domeni šole, si pa **večina vprašanih želi boljšo strokovno oporo tako ZRSŠ kot tudi PF**, predvsem pri usposabljanju za **iskanje novih oblik KP, formativno spremljanje in različne oblike načrtovanja izvedbe vzgoje in izobraževanja**.

Zbirnik kvalitativne analize področij dela na PŠ in v KP v RS v letu 2018

V nadaljevanju so zbrana mnenja anketiranih po področjih analize (namen je čim bolj veren posnetek stanja), ne pa (tudi) zapis didaktičnih priporočil za delo na podružnicah in v kombiniranem pouku.

Tabela 14: Zbirnik mnenj anketiranih glede na področja dela PŠ in KP v RS

Zap. št.:	Vsebina analize	Zbrana mnenja udeležencev
I. del: 1.	Sistem delovanja PŠ Zakonodaja, normativi, standardi	Stanje: 1. Upoštevanje šolskega okoliša brez izjem je nujno za namerno sistemsko ohranjanje podružnic. Pozitivno ocenjujejo priložnost, da je pri šoli vrtec, celo jasli, ko starši in otroci že zgodaj spoznajo okoliš in se nanj navadijo. Predlagajo stalne oblike povezovanja podružnice z vrtcem z namenom boljšega medsebojnega spoznavanja. 2. Jutranje varstvo in podaljšano bivanje je nujno prilagoditi potrebam staršev!

		<p>3. Kjer še niso, naj se zagotovijo prostorski pogoji; večinoma so zadovoljni z urejenostjo šole (nekoliko manj na Dolenjskem).</p> <p>4. Nekateri želijo stalen zanesljivejši dostop do interneta.</p> <p>5. Prevoze je treba sistemsko urediti za celotno Slovenijo; ne le za pot do šole in nazaj, tudi za terensko delo, ekskurzije in prevoze na interesne ter druge šolske dejavnosti med poukom.</p> <p>6. Pričakuje se precej več avtonomije in smiselnih prilagoditev normativov glede na okoliščine kraja. Nujna je sistemska posodobitev normativov v skladu z novimi nacionalnimi in evropskimi pedagoškimi trendi.</p> <p>7. Zahteva se fleksibilnejši pristop določil pri neobveznih izbirnih predmetih oz. tujem jeziku v prvem razredu in drugih dejavnostih, kjer se število učencev zaradi delitve zmanjša.</p> <p>8. Anketirani predlagajo znižanje norm: za sodelovanje šolskega svetovalnega delavca, knjižničarja, hišnika in gospodinjo.</p> <p>9. Predlaga se znižanje normativa za število otrok v oddelku glede na vrsto kombinacije. Enako za drugega strokovnega delavca v 1. razredu sprememba normativa iz 12 na 10.</p> <p>10. Pričakujejo podporo in spodbudo države oz. sistema, da podprejo iskanje inovativnih didaktičnih rešitev oz. v nekaterih primerih/predmetih omogočanje čistega oddelka za poučevanje določenih učnih ciljev.</p> <p>11. Ker se na podružnicah povečuje število otrok s posebnimi potrebami oz. otrok z odločbo, bi se bilo treba sistemsko dogovoriti za celovit koncept izvajanja pomoči otrokom s težavami, temu primerno organizirati prilagoditve oz. urnik, tudi za mobilne strokovne sodelavce.</p> <p>Samoocena: 3. (ocene variirajo od 1 do 4).</p> <p>Vizija: Izkušnje kažejo, da otrokom v prvem razredu oz. prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju ocene ne pomenijo nič, zato anketirani menijo, da ni treba dajati ocen, ker s tem povzročimo zaskrbljenost staršev in strah pri učencih ter tako celo zavremo razvoj kreativnih učnih rešitev oz. višjih ravni kakovosti znanja. Smiselno pa je intenzivirati formativno spremljanje učenčevega napredka in sproti odpravljati težave z namenom izboljšanja učenja in poučevanja, kot tudi učnega dosežka, zato se predlaga intenzivno nacionalno usposabljanje za FS v PŠ.</p> <p>Srednjeročni načrt: Predlaga se oblikovanje celovite sistemske strategije obstoja in delovanja podružnic, ker obstoječa zakonodaja z normativi uravnava prej zapiranje kot ohranjanje PŠ v RS.</p>
2.	Porazdeljeno vodenje ravnatelja, šolskega svetovalnega delavca in vodje podružnice	<p>Stanje: Anketirani navajajo dve smeri vodenja: 1. zaprto, ko o vsem odloča ravnatelj in 2. odprto, ko ravnatelj pričakuje odprto koordinacijo in dogovarjanje vodje PŠ, ki mu prepušča velik delež odgovornosti pri realizaciji izvedbenega kurikulumu. Razlike so zaznane tako med OE ZRSŠ kot znotraj njih. Vsi pa izražajo nezadovoljstvo nad preobilico dela ter neustrezno finančno vrednotenje dela vodje podružnice, hkrati še ugotavljajo pomanjkljiv opis del in nalog vodje podružnice. Intenziteta dela je odvisna tudi od števila učencev, ki niha med številom 3 in 300 učencev in v tem smislu od števila zaposlenih.</p>

		<p>Pričakujejo veliko več stalnega sodelovanja s šolsko svetovalno službo pri reševanju konkretni pedagoških primerov oz. intervencij, ki so sedaj z neustreznim normativom ŠSD okrnjene.</p> <p>Koordinacije oz. usklajevanja, načrtovanja in evalvacije potekajo tedensko, dvotedensko ali mesečno. Vodje PŠ želijo na eni strani več avtonomije pri izvedbi in več podpore ravnatelja pri organizaciji in financiranju dejavnosti.</p> <p>Večina timskih sestankov je namenjena načrtovanju ter kurativi, manj preventivi in ciklični refleksiji dela.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Oblikovanje celovite strategije medsebojnega sodelovanja oz. porazdeljenega vodenja institucije.</p> <p>Srednjeročni načrt: Ureditev normativnih zadev.</p>
3.	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	<p>Stanje: Anketirani v en glas hvalijo sodelovanje s krajani, menijo, da je vzorno. Ponekod bi lahko bilo bolje, predvsem z izboljšano komunikacijsko tehnologijo, pravijo. Naštevajo različne oblike dejavnosti s KS, društvi, vrtcem in matično šolo, s knjižnico, tudi med šolami, s socialnimi službami in zdravstvenim domom. Izvajajo popoldanske dejavnosti, tečaje za vse generacije in imajo veliko različnih športnih dejavnosti za vsakogar.</p> <p>Omenjajo ohranjanje kulturne dediščine z zapisovanjem, muzejskim urejanjem in drugimi oblikami. Omenja se sodelovanje z Andragoškim centrom. Pomembno jim je, da vsak učenec nekajkrat v letu nastopa oz. se predstavi javnosti na različne načine. Izvajajo mednarodne projekte, čeprav menijo, da večina v navezi z matično šolo, svojih nimajo oz. redko. Naštevajo različne delavnice, prireditve, sodelovanja s pisatelji in drugimi kulturnimi delavci, pišejo krajevno glasilo. Ugotavljajo, da gre za obojestransko simbiotično povezanost pri proslavah, čistilnih akcijah in podobnim. Sodelujejo z gasilci, čebelarji, sadjarji. Izvajajo počitniške dejavnosti oz. tabore. Vabijo vse krajane, ne le starše. Dneve dejavnosti izvajajo na bližnjih kmetijah. Omenjajo še čezmejno sodelovanje.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Inkluzivno vključevanje učencev s posebnimi potrebami. Izboljšanje internetnih in drugih komunikacijskih povezav, tudi v živo. Izboljšanje prostorskih pogojev. Več učenja na prostem, finančna podpora za ureditev učnega okolja na prostem. Izboljšati regionalne zveze, odprto tematsko izobraževanje preko interneta, utrditi mrežo podružnic v okviru OE ZRSŠ oz. v RS.</p> <p>Srednjeročni načrt: Bolj poglabljeno medinstitucionalno sodelovanje. Boljše povezave med formalnim, neformalnim in priložnostnim učenjem. Učenje angleščine. Boljše aktualno odzivanje na potrebe kraja. Urediti prevoze otrok. Prenos dobre prakse na nacionalni ravni in oblikovanje strategije razvoja podružnic. Vključevati se v DUPŠ. Nujna ureditev internetnih povezav. Organizirati aktivne po razredih med šolami. Več medsebojnega strokovnega sodelovanja, da se ne bi čutili osamljene.</p>
4.	Sodelovanje s starši	<p>Stanje: Anketirani dobro sodelujejo. Izvajajo ustaljene predpisane oblike sodelovanja: roditeljski sestanki, govorilne ure in predavanja za starše. Sodelujejo s starši tudi v vlogi ekspertov, ko predstavljajo delo oz.</p>

		<p>svoje poklice, že preživete obrti in podobno. Starši so tudi donatorji (kulturni bazar, šolski sklad za pomoč sošolcem v nesrečah). Starši so aktivni udeleženci in soustvarjalci dni dejavnosti, na ekskurzijah, pri različnih projektih, vendar je kakovost sodelovanja odvisna od ne/prezaposlenosti staršev. Starši prispevajo in sodelujejo pri nabavi igrač, urejanju šolske okolice, igrišč, skalnjakov, pri poslikavi večjih terenov in podobno. Starši priseljenci imajo včasih težave z vključevanjem v vaško sobivanje. Ugotavljajo, da se odnos ravnatelja do učitelja pogosto preslika na odnos učitelja do staršev. Starši sodelujejo pri urejanju krajevnega časopisa in drugo.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Razvoj domačnosti v šoli, kakovostnejši pogovori z otroki, raziskovanje kulturne dediščine, inovativno iskanje boljših povezav med generacijami, prilagoditi varstvo in OPB ter druge oblike potrebam in pričakovanjem staršev. Nekateri starši si dovolijo drzno presojo kakovosti dela učitelja, zato bi bilo smiselno razvijati kulturo sodelovanja s starši, menijo anketirani.</p> <p>Srednjeročni načrt: Oblikovati koncept sodelovanja s starši na PŠ in ga implementirati, še posebej pri tistih starših, ki ne znajo vljudno komunicirati.</p>
5.	Izobraževanja kadra na PŠ	<p>Stanje: DUPŠ je ena od neformalnih oblik sodelovanja podružničarjev med seboj. Povezovanje v aktivu je druga oblika strokovnega sodelovanja. Pogreša se študijske skupine. Vsem so zagotovljene enake možnosti izobraževanja. Veliko izobraževanj je za celoten kolektiv. Imajo se možnost izobraževati tudi sami. Veliko je sodelovanja z matično šolo.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Dolgoročno si anketirani želijo večjo odprtost v okolje; večjezičnost, svetovljanstvo. Odprtost v ožje in širše okolje. Vključujoča šola, učiti se biti odprt za drugačnost, učiti se tujih jezikov, trajnostni vidik. Vsi se zanimajo za kombinirani pouk, v tem smislu izmenjavo dobre prakse. Želijo si varnega in spodbudnega učnega okolja, tudi za učitelje.</p> <p>Srednjeročni načrt: Ta je usmerjen v kombinirani pouk oz. učenje v starostno heterogenih učnih skupinah, rabo webinarjev, interpretacijo učnih načrtov, enakomernejše razporejanje delovnih obvez, delo s priseljenci, rotacije, ravnanje z učenci z vedenjskimi motnjami.</p>
II.del 6.	Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk Model načrtovanja	<p>Stanje: Zadovoljnejši so tisti anketirani, ki menijo, da lahko samostojno, avtonomno načrtujejo pouk in dejavnosti ob njem. Menijo, da je osnova vsega razvojni načrt matične šole, ki je v domeni ravnatelja. Na tej osnovi sledijo letne priprave; ciljno, po vertikali (1. – 9.r.), s specifikami razvoja področja. Posebej LDN za PŠ ni, le na izvedbeni ravni (izvedbeni šolski kurikulum/načrt programa), ki se oblikuje v strokovnih aktivih. Tedenski načrti so po vsebinskih sklopih s spremenljivkami: čas, organizacija, vsebina. S svojimi načrti oz. pripravami na pouk iščejo učitelji podružničarji najboljše možne povezave med predmetom, temo in</p>

		<p>razredom (vertikalno zvezo). Bistvo kombiniranega načrtovanja je združevanje tem. Nekateri načrtujejo timsko, drugi individualno. Dnevne priprave niso po urah, ampak za celoten dan. Nekaterim je bistvo organizirati enak pouk kot na matični šoli, predvsem zaradi zahtev staršev, spet drugi so usmerjeni v načrtovanje specifičnih možnosti in njihov izkoristek. Eni načrtujejo skupne teste in kriterije uspešnosti ter pišejo test na isti dan, spet drugi tega ne počnejo, ampak se fleksibilno prilagajajo možnostim učne skupine. Eni sledijo učbenikom matičnih šol (zaradi zahtev staršev), spet drugi tega ne počnejo oz. nimajo učbenikov. Nekateri načrtujejo kulturne, športne dneve in dni aktivnosti ter šolo v naravi skupaj z matično šolo in se jim pridružijo, spet drugi razmišljajo samostojno, se celo povezujejo z bližnjimi podružnicami, da bi izkoristili beneficije, ki jim jih nudijo majhne šole. Večina ima vizijo enako kot matična šola, redki inovativno razmišljajo o svoji viziji in ji poskušajo slediti z vsemi normativnimi specifikami.</p> <p>Samoocena: 4 (med 3 in 5).</p> <p>Vizija: Enim je bistvo poenotenje z matično šolo, drugi želijo slediti skupnim smernicam, ki bi jih oblikovali vodje aktivov. Nekateri razmišljajo, da bi bil začetek učenja, vsaj v prvem razredu, če ne v prvem VIO brez ocen. Nekateri imajo v načrtu oblikovati najbolj odprto možno PŠ, kjer bi lahko izkoristili vse specifikke podružnice. Nekateri spet inovativno spreminjajo proceduro načrtovanja in poskušajo v proces vnesti več fleksibilnosti, ko so drugi usmerjeni v večjo ekonomičnost oz. enostavnost načrtovanja. Dnevne priprave so svobodno oblikovane, kjer prilagajajo učečim se prostor, čas, cilje, vsebine, teste, vire, obseg, normativ, odgovornost.</p> <p>Srednjeročni načrt: Posodabljanje načrtovanja pouka in dejavnosti ob njem. Odkrivanje sodobnejših oblik opismenjevanja in poučevanja naravoslovja. Odpiranje učenega procesa. Načrti sodelovanja s starši že v vrtcu. Dni dejavnosti PŠ. Spremenjena vzgoja in izobraževanja za šestletnike. Pa pouk izven učilnice, na prostem, zunaj, v naravi, gozdu... Nekateri izpostavljajo, da naj ne bo podružnica odlagališče starih učil in nesposobnih učiteljev z matične šole. Najpogumnejši iščejo modele svobodnega avtonomnega načrtovanja in sprotnega prilagajanja potrebam učečih se ter možnostim v okolju.</p>
7.	Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem	<p>Stanje: Učenja izven učilnice je po mnenju anketiranih od 10 do 30 %, želijo si ga več, do 50 oz. 60 %. Večina meni, da ima dobro opremo in dostop do interneta. Glede na raznoliko populacijo učencev, pouk z vidika organizacije kombinirajo, z vidika posameznega učenca pa naravnavajo vedno bolj individualno, na potrebe učečega se. Frontalnega pouka ni, prevladuje skupinska oblika in individualna oz. samostojno učenje. Vsebino, metode in oblike dela določa učitelj, vendar si želijo več odprtega sodelovanja in participiranja učencev. Veliko je praktičnih vaj, izkušnjskega učenja, opazovanja narave in v tem smislu odkrivanja močnih področij učenja učencev. Učenci urejajo svoj vrt, naravoslovno učilnico na prostem, telovadijo v naravi. V naravi iščejo vire učenja in jih nadgrajujejo z informacijami pridobljenimi z IKT učenjem. Med učečimi je veliko fleksibilnega odzivanja, veliko medvrstniškega učenja, več je medsebojnih povratnih informiranj,</p>

		<p>spodbud in vsak ima priložnost predstaviti svoje znanje/naučeno¹⁶. Pišejo svoje glasilo (1. – 5. r). Učitelji sodelujejo med seboj med poukom in si delijo znanja med seboj, pomagajo si in spodbujajo tutorstvo med učenci. Nekateri gojijo pešačenje v šolo in ali s kolesom, spodbujajo še starše, v vseh letnih časih. Vsi rekreativni odmori so zunaj, ne glede na vreme. V tovrstnem gibanju vidijo osvobajanje. Glede na potrebe učencev izvajajo vrsto prilagoditev med poukom še posebej za učence s posebnimi potrebami oz. učence Rome ter priseljence.</p> <p>Samoocena: 4 (3-5).</p> <p>Vizija: Izvajanja pouka na prostem, v naravi. Vključevanje v lokalno skupnost. Trdna zveza z matično šolo.</p> <p>Srednjeročni načrt: Izboljšati timsko načrtovanje vseh izvajalcev pouka, razvijati šport, izboljšati sodelovanje s starši, ugotoviti, ali kolobarjenje učiteljev na podružnici prinaša koristi. Želijo si boljših povezav s šolskimi svetovalnimi delavci, še zlasti pri vzgojnih intervencijah. Želijo si inventivnih oblik odprtega učenja.</p>
8.	Samoevalvacija	<p>Stanje: Največ jim pove izraz na otrokovem obrazu. Zadovoljstvo otroka je najpomembnejši kriterij uspeha vzgoje in izobraževanja. Najbolj se ceni povratna informacija otrok, manj izpostavljajo vrednost povratne informacije staršev. Več je kolegialnih hospitacij, refleksij aktivov in učiteljskih zborov. Nekajkrat se omenja več nivojska oblika (zbor, aktiv, starši, učenci, krajani). Menijo, da ima samorefleksija dva cilja: privzganje samostojnosti in večje razumevanje. Evalvacija vedno preverja uresničevanje ciljev. Bolj je smiselna stalna evalvacija. Časovno pa so različne, vsako uro in dnevnih refleksij je zaradi pomanjkanja časa manj, obvezne so letne oz. ob zaključkih enot. Učitelj samo reflektira izvedbo vzgoje in izobraževanja na koncu in nato sledi še pogovor z ravnateljem, medtem, ko učenci evalvirajo uspešnost/kakovost svojega učenja na prostem. Učitelji podružnic ugotavljajo, da svoje delo zelo cenijo in da so samozavestni. So v več vlogah, vse zmorejo več ali manj vzorno.</p> <p>Omenjajo se tudi spletne ankete. Samoevalvacije na ravni učencev je formativno spremljanje. Izvaja pa se tudi samoevalvacija sveta staršev. Evalvacija učinka kombiniranega pouka je za učitelja podružničarja najpomembnejša.</p> <p>Samoocena: 4 (nekaj anketiranih se ni opredelilo za oceno).</p> <p>Vizija: Želijo si refleksije o celovitosti delovanja učenca z vidika učiteljevega vpliva. Bolje osmisliti evalvacijo in jo vključiti v proces učenja in poučevanja. Na osnovi samoevalvacije oblikovati celovito strategijo poučevanja na podružnici. Formativno spremljanje (celovito). Samoevalvacija naj se uporabi za določitev normativov, opremljenosti šol, zagotavljanje prevozov in sprejemanje več zunanjih ponudb.</p> <p>Srednjeročni načrt: Usmerjen je v celovito formativno spremljanje, spremljanje NPZ-jev, spremljanje odzivov staršev, analiza uspeha s pedagoginjo, spremljanje individualnega napredka učenca, na tej osnovi</p>

¹⁶ Predstavljanje naučenega je bistveni element vizije bodočega japonskega šolanja do 2050.

		naj se določi merilo za oceno uspeha učenja. V evalvacijski proces naj se vključi tudi neformalne skupnosti. Šolska svetovalna služba naj usmerja vse evalvacijske procese na šoli. S pomočjo samoevalvacije se lahko sprejme dogovor glede rabe didaktičnih sredstev, tudi učbenikov. Evalvacija mora biti izvajana po zdravi pameti. Najboljše je spremljanje od spodaj navzgor (od otrok dalje).
9.	Didaktična področja pod drobnogledom	<p>Stanje: Višje ocene izvajanja so pri odprtem učnem prostoru, virih in metodah dela ter skrbi za zdravje, nižje pa pri slednjih področjih kot funkcionalno opismenjevanje v heterogenih skupinah v različnih jezikih, formativno spremljanje in inkluzija.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Učenje na prostem, učenje v heterogenih skupinah, inkluzija, formativno spremljanje, izmenjava dobrih praks, celovita kakovost, celovita didaktična podpora.</p> <p>Srednjeročni načrt: Usmerjen je v formativno spremljanje (najpogosteje) ter zelo pogosto funkcionalno opismenjevanje v heterogenih učnih skupinah v različnih jezikih.</p>
10.	Heterogene učne skupine – didaktika pouka v kombiniranih oddelkih	<p>Stanje: Anketirani menijo, da vedno bolj upoštevajo predznanje učencev, ki v resnici poganja smer učenja naprej. Osnovno vodilo učitelja v kombinaciji je poenostavitev. V ospredju je sodelovalno učenje, skupinska oblika dela, skupni projekti, medsebojno učenje, IKT raba, prvi in drugi razred pa je poudarjeno različno učenje veščin in socializacija obenem. Precej je povezovanja, ki je ključ PŠ, povezovanja v vseh možnih oblikah, pa učenje v naravi in občasni obiski ekspertov.</p> <p>Običajno poteka prvi del pouka skupaj, nato ločeno z vidika učenja specifik (dvodelni pouk). Ocenjevanje je klasično.</p> <p>Bistvo kombiniranega pouka je iskati medsebojne zveze. Učitelj na podružnici je multipraktik, ki se vsemu in vsakemu prilagaja, tovrstno kompetenco dobiš le z izkušnjo. Vertikalno in poglobljeno učenje ter koncentrično širjenje vsebin. Osnovne teme so različno popredalčkane. Tematski sklopi in vertikalna ter horizontalna lepljenka učnega načrta. Sklopi so izvedeni klasično ali s projektno obliko dela. Običajno gre za mešanico/kombinacijo. 1-2-3- istotemna koncentrična tema.</p> <p>Samoocena: 4.</p> <p>Vizija: Izkušnjsko učenje z upoštevanjem učnih stilov, kombinacija oz. oblikovanje odprtega šolskega/učnega kurikulumu za heterogeno učno skupnost – inovacija večplastnega kurikulumu.</p> <p>Srednjeročni načrt: Tehnična opremljenost šol, medsebojne hospitacije, delitev dobre prakse, povezava formalno, neformalno in priložnostno učenje, različni modeli heterogenega poučevanja. Poudarek na vseživljenjskem trajnostnem razvoju ustvarjalnosti.</p>

Bistvene skupne ugotovitve anketiranih:

I.del: **Sistem delovanja PŠ: oblikovanje celovite systemske strategije obstoja in dela podružnic, celovite strategija medsebojnega sodelovanja oz. porazdeljenega vodenja institucije, poglobljeno medinstitucionalno sodelovanje. Oblikovati koncept sodelovanja s starši na PŠ, želijo si bolj odprto učno okolje¹⁷;**

II.del: **Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk: Zadovoljnejši so tisti anketiranci, ki menijo, da lahko samostojno, avtonomno načrtujejo pouk in dejavnosti ob njem. Cilj je oblikovati najbolj odprto možno PŠ. Najpogumnejši iščejo modele svobodnega avtonomnega načrtovanja in sprotnega prilagajanja potrebam učečih se ter možnostim v okolju. Izvajanje pouka na prostem, v naravi. Želijo si inventivnih oblik odprtega učenja. Želijo si refleksije o celovitosti delovanja učenca z vidika učiteljevega vpliva, celovito formativno spremljanje, učenje v heterogenih skupinah, formativno spremljanje, anketirani menijo, da vedno bolj upoštevajo predznanje učencev, ki v resnici poganja smer učenja naprej. Povezovanje je ključ PŠ. Oblikovanje odprtega šolskega/učnega kurikulumu in medsebojne hospitacije so najbolj zaželeni obliki nadaljnega strokovnega sodelovanja.**

Bistvene ugotovitve stanja, vizija in srednjeročni načrt dela s PŠ in KP v RS

Tabela 15: Bistvene kvalitativne ugotovitve analize dela PŠ in KP v RS

Zap. št.	Naslov področja	Ugotovljeno stanje	Vizija delovanja	Srednjeročni načrt
I.del 1.	Sistem delovanja PŠ Zakonodaja, normativi, standardi	Upoštevanje šolskega okoliša brez izjem, pogosto vrtec pri šoli, da se otroci in starši navadijo na šolsko okolje še pred vstopom v šolo. Varstvo in podaljšano bivanje prilagoditi potrebam staršev, drugače otroke odpeljejo na matično šolo oz. v drugi šolski okoliš. Zagotoviti prostorske pogoje, kjer še niso (redki primeri) in zanesljivejši dostop do interneta (kjer še ni, redki primeri).	Ukiniti ocene v prvem razredu ali prvem VIO in jih nadomestiti s kakovostnim formativnim spremljanjem.	Oblikovati celovito systemsko strategijo dela podružnic na nacionalni ravni in v skladu s tem urediti normative za kombinacije in delo učitelja ter financiranje.

¹⁷ Manj je globalnih povezav in jih tudi ne omenjajo kot potrebo, čeprav je to eden od močnih evropskih trendov.

		<p>Standardizirati urejenost (plačilo) prevozov med poukom za potrebe učenja (kar je sedaj na ravni občine različno urejeno in kot kaže, ne deluje kakovostno).</p> <p>Raje avtonomne, smiselne, fleksibilne normativne prilagoditve glede na okoliščine za ohranjanje (obstoj) in kombiniranje ter nižji standardi za delo učitelja glede na učno skupino.</p> <p>Sistemske dogovor o celovitem izvajanju koncepta dela otrok s posebnimi potrebami.</p> <p>Prilagojeni normativi za tehnično osebje.</p> <p>Urediti normativ knjižničarjem in ŠS službi za učinkovitejše delo.</p> <p>Opredeliti delo vodje podružnice.</p> <p>Omogočiti več učenja na prostem z vidika normativov.</p>		
2.	Porazdeljeno vodenje ravnatelja, šolskega svetovalnega delavca in vodje podružnice	<p>Dve smeri vodenja: zaprto, ravnateljevo direktivno vodenje in odprto, ko ravnatelj pričakuje od vodje podružnice odprto koordinacijo in dogovarjanje.</p> <p>Nenatančna opredelitev del in nalog vodje PŠ. Pričakuje se več podpore šolske svetovalne službe pri intervencijah, predvsem, ko gre za reševanje vzgojnih problemov učencev.</p> <p>Vodje PŠ si na eno strani želijo več avtonomije, po drugi več podpore s strani ravnatelja matične šole.</p>	Oblikovati strategijo medsebojnega sodelovanja in podpore matične šole in podružnice.	Normativno uravnovesiti potrebe s pričakovanji okolja na nacionalni ravni.
3.	Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora	<p>Sodelovanje s krajanji je po večini vzorno.</p> <p>Močna naveza šole na popoldanske in druge neformalne aktivnosti v kraju.</p>	Izboljšati načelo inkluzije tako pri poučevanju učencev, kot pri širšem sodelovanju.	Bolj poglobljeno načrtno sistematično medinstitucionalno sodelovanje.

		Lokalno sodelovanje je intenzivnejše od regionalnega oz. nacionalnega in globalnega. Vsak učenec ima priložnost predstaviti svoje učenje in dosežke, vsak se ima možnost izkazati.	Utrditi mrežo podružnic v RS. Omogočiti več učenja na prostem z zagotovitvijo normativnim določil. Ureditev odprtih učnih okolij na prostem.	Aktualno odzivanje na potrebe kraja. Učenje angleščine v nižjih razredih OŠ. Ureditev aktivov in sodelovanje z DUPŠ.
4.	Sodelovanje s starši	Starši so vedno bolj aktivni udeleženci v različnih vlogah (starši otroka v vlogi učenca, donatorji, eksperti). Starši priseljenci imajo težave z vključevanjem v ožje okolje.	Razvoj domačnosti v šolskem okolju, odprto in tudi lojalno medsebojno sodelovanje. Razvoj kulture sodelovanja s starši.	Prilagoditi se potrebam staršev (varstvo in OPB). Oblikovati koncept sodelovanja s starši na PŠ in ga implementirati.
5.	Izobraževanja kadra na PŠ	Pogreša se sodelovanje z ZRSŠ. Veliko je sodelovanja z matično šolo in v tem smislu prisostvovanj skupnim izobraževanjem za celoten učiteljski zbor.	Večja odprtost z vidika svetovljanstva in obvladanja jezikov.	Didaktika kombiniranega pouka, oblikovanje učnih načrtov, delo s priseljenci, ravnanje z učenci s pp. Razporejanje delovnih obvez.
II. del 6.	Šolski izvedbeni kurikulum/program/kombinirani pouk Model načrtovanja	Izhodiščni je razvojni načrt šole. Sledi LDN šole. Izvedbena ravan je v domeni PŠ. Najpogosteje načrtovanje v aktivih (oblike sodelovanja, ocenjevanje – oblikovanje testov in kriterijev uspeha). Oblikujejo se mesečne, tedenske in dnevne priprave. Tedenski načrt vsebuje čas, vsebino in organizacijo pouka. Dnevne niso urne, ampak tematske. Imajo pa predvidene prilagoditve za posamezne učence (čas, prostor, cilj, vsebina, naloge, viri, obseg, testi, normativi...) Najboljši načrti iščejo najboljše povezave med predmeti, temami in razredi (vertikalno-	Eni si želijo močne naveze na matično šolo in težijo k enotnosti, medtem, ko so drugi usmerjeni k večji avtonomiji in izkoriščanju priložnostim v okolju ter potrebam učencev.	Iskanje svobodnejših oblik funkcionalnega opismenjevanja in učenja naravoslovja. Zanima jih metodološki vidik odprtega učnega okolja. Več sodelovanja z vrtcem. Prilagoditve pouka za šestletnike. Več učenja na prostem. Iskanje modelov svobodnega avtonomnega načrtovanja in sprotnega prilagajanja

		horizontalna povezava). Bistvo načrtovanja je združevanje tem. Sledijo viziji matičnih šol, večina nima svoje.		potrebam učečih se ter možnostim v okolju.
7.	Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem	Med 10 in 30 % je učenja na prostem, a ga želijo povečati na 50 do 60 %. Večinoma je kombinirani pouk. Prevladuje skupinska oblika dela in samostojno učenje. Veliko je izkušenskega učenja, situacijskega učenja, projektne oblike dela, delo z IKT in različnimi učnimi viri. Med učitelji je več fleksibilnega medsebojnega sodelovanja, odzivanja in podpore, kot na matičnih šolah. Izvajajo raznotere prilagoditve glede na potrebe učencev.	Več sistematičnega pouka na prostem, v naravi. Vključevanje v lokalno skupnost in matično šolo. Izboljšati sodelovanje s starši (oblike in način komuniciranja). Izboljšati timsko načrtovanje in izboljšati kakovostno sodelovanje s šolsko svetovalno službo.	Več inventivnih oblik odprtega učenja.
8.	Samoevalvacija	Najbolj cenijo odprto komunikacijo z učenci. Njihovi izrazi (obrazi) jim govorijo o zadovoljstvu v šoli. Druga oblika evalvacij so kolegialne hospitacije. Letna poročila in evalvacije sodelovanja s starši. Samorefleksija učitelja ob koncu leta in pogovor z ravnateljem. Evalvacije kombinacij jih še posebej zanimajo.	Samoevalvacija kot sistemska oblika razvoja dela PŠ.	Naučiti se in izdelati strukturo samoevalviranja kot oblike strukturiranega samorazvoja.
9.	Didaktična področja pod drobnogledom	Višje kompetentni se čutijo pri odpiranju v okolje, pri raznoteri rabi učnih virov, pri spodbujanju zdravja. Manj izkoriščajo metodo odkrivanja. Nekateri menijo, da obvladajo inkluzivni pouk, drugi si želijo veliko več strokovne podpore pri razvoju inkluzivnih učnih skupin.	Učenje na prostem, učenje v heterogenih skupinah, inkluzija, formativno spremljanje, izmenjava dobrih praks, celovita kakovost, celovita didaktična podpora so	Formativno spremljanje (najpogosteje) ter zelo pogosto funkcionalno opismenjevanje v heterogenih učnih skupinah v različnih jezikih (KP) sta naslednji aktualni vsebini strokovnega

		<p>Formativno spremljanje učenja je treba sistematično strokovno razviti.</p> <p>Prav tako rabijo podporo pri funkcionalnem opismenjevanju v heterogenih učnih skupinah v različnih jezikih.</p>	<p>zanje didaktične novosti, ki jih šele morajo razviti.</p>	<p>izpopolnjevanja/izobraževanja strokovnih delavcev, (večina učiteljic RP).</p>
10.	Heterogene učne skupine – didaktika pouka v kombiniranih oddelkih	<p>Predznanje učencev usmerja potek učenja.</p> <p>Prednjači sodelovalno učenje, skupinska oblika dela, projektno delo, medsebojno učenje, IKT raba, kombinirani pouk.</p> <p>Učitelj je multipraktik, ki izvaja vertikalno in poglobljeno učenje ter koncentrično širjenje vsebin. Tematski sklopi, vertikalna in horizontalna lepljenka učnega načrta (največkrat do 5 razreda). Pogosto gre za 1-2-3 isto temno koncentrično temo.</p>	<p>Bolj osmisliti evalvacijo in jo vključiti v vzgojno izobraževalni proces.</p> <p>Na osnovi samoevalvacije oblikovati celovito strategijo poučevanja na podružnici.</p>	<p>Tehnična opremljenost.</p> <p>Medsebojne hospitacije in delitev dobre prakse.</p> <p>Povezava formalno, neformalno in priložnostno učenje, oblike modelov heterogenega učenja.</p> <p>Poudarek na vseživljenjskem, trajnostnem razvoju ustvarjalnosti.</p>
			<p>Izkušensko učenje z upoštevanjem učnih stilov.</p> <p>Kombinacije odprtega izvedbenega kurikulumuma za heterogeno učno skupnost – inovacija večplastnega¹⁸ kurikulumuma.</p>	

¹⁸ Večplastni kurikulum upošteva osebni kurikulum učenca in učitelja, šolski, lokalni, nacionalni in globalni vidik oz. raven načrtovanja vzgoje in izobraževanja.

Ugotovitve stanja, vizije in srednjeročnega načrta s povzetkom:

1. Stanje:

Polovica matičnih šol s podružnico/cami se je odzvala na analizo dejavnosti PŠ v RS.¹⁹ Večina PŠ ima ob sebi vrtec. Največ PŠ je pet razrednic, s pogostimi dvo in tri razrednimi v kombinaciji (1-2, 4-5, 3-4, 1-3). Običajno je na šoli od 1 do 15 (povprečno 9) stalnih učiteljev (najpogosteje učiteljev razrednega pouka). Podružnice obiskuje od 3 do 283 učencev (povprečno 52) oz. 11 % glede na matično šolo. Učenci se pripeljejo (prevoz je zagotovljen) od 6 do 30 km (povprečno 18 km) oddaljeni od doma.

1. Skupna ocena zadovoljstva podružnicarjev je prav dobra (4), najnižja dobro (3) z zadovoljstvom normativne podpore in najvišja prav dobro (4) z didaktično izvedbo pouka v heterogenih učnih skupinah oz. v kombiniranem pouku.
Smiselno bi bilo upoštevati šolski okoliš oz. potrebe staršev po zagotovitvi jutranjega varstva in OPB-ja. Podružnice so večinoma dobro urejene, le redke potrebujejo sanacijo in boljši dostop do interneta. Predlagajo upoštevanje normativov glede na okoliščine posamezne podružnice v RS.
2. Obstajata dve vrsti vodenja: ravnateljevo in vodje podružnice, ki skrbi za stalno koordinacijo in načrtovanje dela z matično šolo. Želijo več podpore s strani ŠSD, zato spremembo normativa za šolske svetovalne delavce, ko gre za delo na terenu.
3. Sodelovanje s krajani je vzorno. Naštevajo popoldanske in druge neformalne aktivnosti v kraju. Manj intenzivno je regionalno in nacionalno ter globalno sodelovanje (intenziteta sodelovanja z oddaljenostjo pada). Vsak učenec ima možnost večkrat v letu predstaviti se javnosti.
4. Starši so aktivni soudeleženci v VIZ procesu ter pogosto donatorji. Priseljeni se težje prilagajajo kraju.
5. Udeležujejo se skupnih aktualnih izobraževanj, enako kot ostali učitelji na matični šoli. Sledijo viziji matičnih šol.
6. Poleg letnih skupnih, oblikujejo izvedbene mesečne, tedenske in dnevne priprave. Čas, vsebina in organizacija so njihove temeljne spremenljivke. Poleg tega so pozorni na konkretne prilagoditve glede na potrebe učencev (čas, prostor, cilj, vsebina vir, oblika in metoda dela, raven zahtevnosti nalog, prilagojeni testi in kriteriji uspeha ...).
7. Učenja na prostem je med 10 in 30 %. Večinoma izvajajo kombinirani pouk. Izvajajo izkušnjski pouk, skupinsko obliko dela ob rabi različnih virov, tudi IKT. Upoštevajo situacijsko odzivanje oz. učenje, projektne oblike dela. Učitelji po potrebi fleksibilno sodelujejo med seboj.
8. Najbolj cenijo povratno informacijo otrok ter kolegov. Samorefleksijo izvajajo ob koncu leta ob pogovoru z ravnateljem. Spremljajo tudi povratne informacije staršev in krajanov. Zanima jih učinkovitost kombinacij.

¹⁹ Ugotovljeno po podatkih Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, 2017

9. Odprt učni prostor, učenje na prostem in ekskurzije jim niso tuje, prav tako ne učni viri in materiali iz narave. Izvajajo skrb za zdravje v celovitem smislu. Nekoliko manj pogosto je v rabi metoda odkrivanja. Še nekoliko manj je dobrih primerov inkluzivne dobre prakse, še manj je formativnega spremljanja učenja z vidika uporabnosti učenca, učitelja in staršev, najmanj domače jim je funkcionalno opismenjevanje v heterogenih skupinah v različnih jezikih.
10. Vedno bolj upoštevajo predznanje otrok, saj menijo, da le-ta kroji strategije učenja. Veliko je različnih oblik medsebojnega sodelovanja, nekoliko bolj pozorni bodo na učne stile učencev. Zveza s formalno, neformalnim in priložnostnim učenjem je pri nekaterih močno izražena, ko drugi menijo, da bi se temu morali posvetiti bolj sistematično, načrtno. Sistem ocenjevanja je klasičen. Zanima jih odprti večplastni izvedbeni kurikulum.

2. Vizija:

1. Ukiniti ocene v prvem razredu oz. prvem VIO in jih nadomestiti s kakovostnim formativnim spremljanjem.
2. Oblikovati strategijo medsebojne podpore v timu: ravnatelj, šolski svetovalec in vodja podružnice.
3. Izboljšati inkluzivni pouk. Utrditi mrežo podružnic v regiji, v RS in širše.
4. Omogočiti več učenja na prostem z zagotovitvijo normativnih določil (do 15). Ureditev odprtih učnih okolij na prostem.
5. Razvoj *domačnosti* v šolskem okolju. Razvijati odprto in lojalno medsebojno sodelovanje s starši. Oblikovati koncept razvoja kulture sodelovanja s starši.
6. Z vidika izobraževanja: zanima jih znanje jezikov in osebna razgledanost.
7. Težnja k matični šoli in hkrati k večji avtonomiji/samostojnosti z namenom izkoriščanja možnosti v okolju in intenzivnega prilagajanja učečim se.
8. Več sistematičnega pouka na prostem, v naravi. Vključevanje v lokalno skupnost in matično šolo. Izboljšanje kulture komuniciranja s starši. Izboljšati timsko načrtovanje aktivov, izboljšati sodelovanje s ŠSD, več učenja na prostem v heterogenih učnih skupinah z upoštevanjem inkluzije in formativnega spremljanja. Izmenjava dobrih praks, celovita kakovostna didaktična podpora.
9. Bolj osmisliti evalvacijo kot sredstvo poganjanja procesa vzgoje in izobraževanja. Na osnovi samoevalvacije oblikovati celovito strategijo poučevanja na podružnici.
10. Izkušenjsko učenje z upoštevanjem učnih stilov učencev. Odprti izvedbeni kurikulum za heterogeno učno skupnost – inovacija večplastnega kurikuluma.

3. Srednjeročni akcijski načrt:

1. Oblikovati celovito sistemsko strategijo dela podružnic.
2. Preurediti normative.
3. Poglobiti medinstitucionalno sodelovanje.
4. Odzivanje na potrebe kraja. Učenje angleščine. Ureditev dela aktivov. Sodelovanje z DUPŠ.
5. Odzvati se na potrebe staršev (jutranje varstvo, OPB, prevozi). Oblikovati koncept sodelovanja s starši na PŠ in ga implementirati.
6. Kombinirani pouk, načrtovanje kurikuluma, delo s priseljenci, ravnanje z učenci z vedenjskimi motnjami oz. s posebnimi potrebami, lastno razporejanje delovnih obvez so teme za samoizobraževanje.
7. Iskanje svobodnejših oblik funkcionalnega opismenjevanja in učenja naravoslovja. Metodologija odprtega učenja. Sodelovanje z vrtcem. Prilagoditve pouka za šestletnike. Več učenja na prostem. Iskanje modelov svobodnega avtonomnega načrtovanja in sprotne prilagajanja potrebam učečih se ter možnostim v okolju zajeti v model načrtovanja.
8. Več inventivnih oblik odprtega učenja²⁰.
9. Formativno spremljanje (najpogosteje) ter zelo pogosto funkcionalno opismenjevanje v heterogenih učnih skupinah v različnih jezikih sodijo pod didaktična področja, ki bi jih intenzivneje razvijali (tako in vsi).
10. Tehnična opremljenost, medsebojne hospitacije in delitev dobre prakse, povezava formalno, neformalno in priložnostno učenje, različni modeli heterogenega učenja, poudarek na vseživljenjskem, trajnostnem razvoju ustvarjalnosti pa sodi med razvoj heterogenih učnih skupin oz. kombinirani pouk.

4. Povzetek

Polovica podružnic (glede na število matičnih šol) ima pet razredov z dvo in trirazredno kombinacijo, kjer se uči povprečno 52 učencev (11 % učencev glede na matično šolo) in jih poučuje povprečno 9 učiteljev (predvidoma razrednega pouka). Otroke pripeljejo starši ali šolski avtobus cca. 18 km oddaljene od doma.

Podružničarji ocenjujejo svoje delo s prav dobro oceno (4), pri tem, da so ocenjevali ne le vodje podružnic, ki so bili najštevilčnejši, ampak tudi ravnatelji matičnih šol in šolski svetovalni delavci, ki prihajajo na podružnice.

---

²⁰ Odprtost z vidika večje fleksibilnosti oz. avtonomije prilagajanja časa in prostora za učenje ter ocenjevanje znanja.

Menijo, da bi morala država RS imeti jasno vizijo in v tem smislu strategijo razvoja podružnic. Bolj kot v zapiranje, biti usmerjena v trajno podporo in razvoj majhnih šol od oddaljenih središč. V ta namen bi bilo treba staršem bolj prisluhniti pri/s financiranjem jutranjega varstva in podaljšanega bivanja, pa tudi pri šolskih prevozi. Prav tako bi morali bolj odprto/fleksibilno prilagajati vse ostale normative/standarde pogojem v okolju.

Obstajata dve vrsti vodenja: ravnateljevo in porazdeljeno, med njim in vodjo podružnice. Smiselno bi bilo oblikovati nacionalno strategijo njune medsebojne podpore.

Sodelovanje s krajani je vzorno. Intenzivnost sodelovanja popušča z oddaljenostjo od šole. Vsak učenec se večkrat letno promovira, izkaže na javnih predstavah. Ostaja želja po več učenja na prostem in zato v ta namen ureditev specifičnih normativov za učenje v bližnji okolici podružnice.

Starši so močno povezani s šolo in običajno z njo odlično sodelujejo, razen redkih izjem, ko nestrokovno posegajo na področje vzgoje in izobraževanja oz. želijo vplivati na delo učitelja ter ga pri tem ovirajo (po mnenju učiteljev).

Podružničarji se najpogosteje izobražujejo skupaj z ostalimi učitelji matičnih šol, si pa želijo več usposabljanja iz obče didaktike in metodike poučevanja v kombiniranem pouku.

Načrtovanje vzgoje in izobraževanja je podrejeno kombiniranemu pouku in v tem smislu združevanju oz. povezovanju učnih ciljev, vsebin in učencev.

Pouk je običajno izkušenjsko naravnano, pogosto gre za samostojno učenje in učenje v skupini. Tudi učitelji po potrebi sodelujejo med seboj.

Najbolj se ceni povratna informacija učencev in nato kolegov. Zanima jih namreč učinkovitost/uspešnost kombinacije oz. kombiniranja. Učitelji ugotavljajo, da so specialisti svojega področja dela in prav zato potrebujejo stalno/nenehno strokovno usposabljanje/podporo za delo z otroki v heterogeni učni skupini in za razvoj metodologij izvajanja pouka na podružnici oz. v kombinaciji.

Dolgoročno vidijo smisel v ukinitvi ocen v prvem razredu oz. prvem VIO ter v tem kontekstu intenziviranju celovitega formativnega spremljanja. Nadejajo si sodelovanja in podpore vodstva. Želijo si utrditi mrežo podružnic v RS. Prav tako si želijo urediti možnosti (prostor in normativ) za bolj sistematično učenje in poučevanje na prostem, v naravi. Nameravajo izboljšati oblike komuniciranja s starši. Želijo si večje intelektualne razgledanosti in znanja jezikov (angleščine). Izboljšati želijo tudi medsebojne oblike sodelovanj in povezav, na formalni in neformalni ravni. Nameravajo renovirati sistem procesnega načrtovanja, izvajanja in evalviranja pouka, še posebej v kombinacijah oz. v heterogenih učnih skupinah.

Kratkoročno (skladno z akcijskim načrtom) so usmerjeni v oblikovanje celovite strategije dela podružnic in v tem smislu posodobitvi normativov. Želijo si poglobljenega medinstitucionalnega sodelovanja in hkrati aktivnega odzivanja na potrebe kraja. Iščejo svobodnejše oblike učenja, ki bi spodbujale vseživljenjsko trajno naravnano osebni razvoj oz. ustvarjalnost v heterogenih učnih skupnostih.

SKLEP

Ugotovljeno stanje, pogled v prihodnost dela PŠ in KP ter v srednjeročni načrt nam dajejo izhodišče za delo v KP in PŠ z vidika sodobnih teorij učenja in poučevanja, strnjene v naslednje tri točke:

1. Oblikovati jasno nacionalno vizijo prihodnosti PŠ in v skladu s tem nuditi celovito aktualno sistemsko/normativno podporo. Na tej osnovi oblikovati strategijo dela PŠ in KP za naslednje desetletje: STRATEGIJA RAZVOJA PODRUŽNIC V RS DO LETA 2030.
2. Utrditev mreže PŠ v RS (v okviru OE ZRSŠ in EU oz. globalno). Sistematična usposabljanja: a) za vodenje podružnice in b) za specifično didaktično izvajanje KP.
3. Izvajati didaktične posodobitve/inovacije za podporo učenja učencem v heterogenih učnih skupinah/skupnostih skupaj z oblikovanjem metodologije razvoja procesnega učenja. Oblikovati CELOVIT IZVEDBENI KURIKULUM PŠ IN KP. Iskati in deliti primere dobre prakse, inventivnega razvoja dela PŠ in KP, ki spodbuja vseživljenjsko trajno, na osebo naravnano učenje v heterogeni socialni učni skupini.

IZHODIŠČA ZA DOLGOROČNO PERSPEKTIVO DELOVANJA PODRUŽNIČNIH ŠOL (PŠ) IN KOMBINIRANEGA POUKA (KP) Z VIDIKA SODOBNIH TEORIJ UČENJA IN POUČEVANJA V REPUBLIKI SLOVENIJI (RS) V LETU 2018

Vprašanje: Zakaj sploh še obstajajo PŠ, če je v njih vse isto/enako kot v matični osnovni šoli, le da je podružnica njena izpostava, šola na drugi lokaciji? Razlika je potemtakem le v bližini kraja oz. oddaljenosti učencev od doma do šole (ožji šolski okoliš), le-ta pa danes za večino staršev oz. občino ne predstavlja problema zaradi lažjih prevozov otrok na bližnjo matično šolo v primerjavi s preteklostjo. Potemtakem oddaljenost učenca od doma do šole ne igra več bistvenega razloga za obstoj podružnic. ²¹Zaradi omenjenega vidika bi podružnice lahko preprosto ukinili in organizirali prevoz učencev na matične šole, ki bi postale zgolj OŠ in izgubile naziv matične. Zakaj se to ne zgodi, čeprav nekateri mislijo, da je to trend države in kljub vztrajnemu upadanju števila podružnic? V čem je močan in ključen pomen, da se podružnic ne zapre oz. ukinja, nasprotno, v globalnem svetu celo trajnostno krepi²²? Kaj je bistvo podružnic danes?

Odgovor: Njihova vitalna energija v odročnih krajih.

Vprašanje: Če je podružnica vitalna energija odročnih krajev oz. manj naseljenih področij, ki vpliva na ohranjanje prebivalstva in enakomerno rast števila otrok oz. enakomerno starostno razporeditev v skupnosti, ali je potemtakem sedanji sistem delovanja podružnic ustrezen/popoln oz. omenjenemu namenu prilagojen z dosedanjim razvojem kakovosti izvedbenega šolskega kurikuluma OŠ v trajnostno naravnani vseživljenjski edukacijski civilizaciji sredi Evrope? Odgovor nam dajejo tudi zbrani podatki in izzivajo hkrati našo voljo ter kompetentnost za korenito reorganizacijo malih šol na manj poseljenih območjih (sedaj imenovanih podružnice).

---

²¹ Smiselno bi bilo natančneje preveriti sedanje oddaljenosti podružnic od matične šole in šolski okoliš. Predpostavljam, da ne bi bilo velikih odstopanj glede na sedanjo povprečno oddaljenost učenca od doma do podružnice.

²² Trend Evrope.

Iz premisleka potemtakem ni bistvena enakost oz. istovetenje podružnice z matično šolo, ampak doseganje unikatnih učnih ciljev in v sled temu primerna reorganizacija učenja na PŠ, ki bi jih lahko preimenovali v izobraževalne centre vseživljenjska učenja. Podružnice imajo namreč v 21. stoletju v EU (upamo, da tudi pri nas) vlogo ohranjanja vitalnega družbenega samorazvoja v lokalni, zato v globalni skupnosti.

V sled temu je smiselno in zaželeno sedanjí kombinirani pouk posodobiti, zato anketirani menijo, da je **najboljša oblika usposabljanja strokovnih delavcev PŠ medsebojna izmenjava dobrih praks v RS skozi celo leto; z uvodom v opazovanje, hospitacijo in refleksijo ter dogovori za delo in razvoj v prihodnje. V zvezi z razvojem KP pa predlagajo svobodnejše oblike prehajanje učencev med učnimi skupinami v učnem procesu.**

VIZIJA PŠ: Obstoje podružnic in njihovo preimenovanje v izobraževalne centre vseživljenjskega učenja za trajno ohranjanje učnih okolij v odročnih krajih.

Bežen vpogled v zgodovino PŠ na slovenskem kaže, da imajo male šole na podeželju dolgoletno tradicijo, da obstajajo in so omenjene v virih že od leta 1869 dalje (v Šavli, 1955). To so bile eno in dvorazrednice osnovnega šolanja najmlajših učencev po odročnih krajih Slovenije.

Danes pa so podružnice posebne organizacijske enote matičnih osnovnih šol. Njihovo število niha glede na naseljenost mladine, v zadnjih letih usiha. Ostajajo pa zaprte šole – več ali manj infrastrukturno urejena učna okolja. Iz ekonomskega oz. trajnostnega vidika je smiseln premislek o večnamenskih izobraževalnih centrih za vse starostne skupine v okviru vseživljenjskega učenja (multitask educational centres in life long education - vseživljenjski izobraževalni/kulturni centri za osebnostni in družbeni razvoj v okolju/regiji, ki bi jih podpirali razvojno-raziskovalni centri občin oz. regij in/ali država). Tako bi lahko povečali odpornost že odprtih učnih okolij in ohranili trdno zvezo s krajem oz. regijo v daljšem časovnem obdobju več generacij.

V prostorih podružnic najdemo vrtce oz. predšolske skupine, najmlajše v vseživljenjskem učenju. Nastalo spodbuja k organiziranju celodnevne varstva s prehrano in skrbjo za zdrav osebni razvoj mladih do konca osnovne šole, tudi med počitnicami. Starši in otroci so navajeni na njihovo bližnje okolje, kjer se počutijo varne za socializacijo oz. učenje. Običajno so v krajih, kjer je ohranjena zdrava narava in v okoljih, kjer prebiva starejše prebivalstvo odmaknjeno od mestnih središč. Tako bi se lahko mladi in starejši lažje in bolj osmišljeno povezovali formalno, neformalno in priložnostno (informalno).

PŠ oz. vseživljenjski izobraževalni centri bi lahko bili vzorni vzorčni primeri organiziranja interesnih dejavnosti, učenja na prostem, v naravi, športnih dejavnosti s skrbjo za osebno zdravje in ohranjanje zdravega okolja. Povezovalci formalnega učenja z neformalnim in priložnostnim in na tak način modeli za

preoblikovanje modelov učenja v obče, kar je v EU trend. Že sedaj so to učna okolja, ki organizirajo različne predstave oz. kulturne dogodke, ki imajo večji in širši družbeni pomen, na katere so šole vajene in jih krajan pričačujejo.

Med ostalim lahko podpremo razvoj turizma, kulture in večjezičnosti. Bližnja okolica podružnic je primerna za razvoj permakulture oz. eko vrtov z zdravo prehrano in svetovanji za boljše počutje, kar ni novost, ampak ohranjanje tradicije, ko so se podružnice oz. majhne šole že ponašale s sadovnjaki in vrtovi, celo malimi kmetijami. S tem bi se učili osnov gospodarjenja (podjetnosti) neposredno²³.

Vsak izobraževalni center ima (bi imel) svojo vizijo samorazvoja z metodologijo samospremljanja uresničevanja poslanstva z mehanizmi samouravnavanja kakovosti izvedb glede na možnosti v okolju in želje po odprtju ter podpori t.i. odprtih učnih okolij vseživljenjskega učenja s trajnostnim družbenim razvojem.

Vizija podružnic (iz leta 2001): »PŠ bodo v povezavi z okoljem ter najboljšo izrabo razpoložljive opreme in pripomočkov zagotavljale poučevanje za uspešno učenje in življenje«, s poslanstvom: »omogočiti posamezniku optimalni razvoj (dosego potencialov), ustvarjati spodbudno učno okolje, dati otrokom učne priložnosti za pridobivanje najprimernejših izkušenj, razvijati visoka pričakovanja, izbrati učni prostor in vire v najboljši meri ter se pri tem povezati z ožjim in širšim okoljem«, se bi/bo v okviru centrov vseživljenjskega učenja le še utrdila in poglobila. Nekatere podružnice se bodo ohranile, nekaj njih bo ponovno oživel ob primerni razporeditvi lokacij oz. centrov sobivanja.

VIZIJA KP: Sodobni modeli izvedbenih kurikulumov

Kombinirani pouk je sočasno izvajanje dveh ali več programov/razredov (po Peček, 1995). Razlog je spreminjajoče se število otrok določenih starostih skupin. Na podružnicah oz. majhnih šolah poteka pouk v starostno in zato programsko (glede na razred) heterogenih učnih skupinah. Prostorski in materialni pogoji so bili včasih bolj skopi kot na matični šoli, danes pa je zagotovljen enakovredni prostorski oz. materialni standardi.

Država normira število otrok v »čistih« oddelkih in možnih kombinacijah glede na finančno in strokovno zmogljivost. Kombinirani oddelki imajo manjše učne skupine od običajnih določenih norm t.i. čistih oddelkov. Tudi na tej osnovi se oblikujejo modeli pouka. Učitelja 21. stoletja postavlja pred novi pedagoški izzivi – **oblikovanje inovativnih modelov izvedbenega kurikuluma za različne ciljne skupine.**

---

²³ Kar je osnova nekaterih alternativnih šol, kot na primer Waldorfske v Evropi.

SREDNJEROČNI AKCIJSKI NAČRT

Podružnice in kombinirani pouk (v njih) sta dva konkretna primera trajnostnega razvoja pedagoških praks, zato v nadaljevanju predlagamo:

1. Organiziranje ekskurzij oz. obiskov PŠ v okviru posamezne OE. Oglede terena/okolice in prostorov šole. Pogovor z županom oz. predsednikom KS ter ravnateljem matične šole in vrtca. Pa tudi z vodjo razvojnoraziskovalnega centra v regiji. Prisostvovanje nastopom otrok PŠ v različnih oblikah ter pogovoru z učitelji, vzgojitelji, starši in učenci. Na tej osnovi vzpostavljanje in zagotavljanje trdnjših medsebojnih povezav (vezi, zблиževanj) med podružnicami znotraj posamezne OE.
2. Bi ali tri-entalno srečanje/razstavljanje uspešnih praks (nacionalni oz. mednarodni dogodek) v večjih središčih, kamor se vabi starše in organizacije, ki jih zanima delo in povezovanje/navezovanje na podružnice (tudi finančna podpora). Mednarodno in nacionalno mreženje, izmenjava, povezava, podpora za trajnostni razvoj in vseživljenjsko učenje ter razvoj podjetnosti/gospodarjenja.
3. Tržnice znanja, ko se izpostavi ena PŠ in povabi druge, da hospitirajo/si ogledajo pouk, izmenjajo izkušnje, podelijo dobrine in reflektirajo kakovost dela na PŠ. Učitelji – gostje si vzamejo čas za samorefleksijo in re-načrt svojega lastnega dela na njihovih PŠ.
4. Triletni razvojno-aplikativni projekti za celovito procesno načrtovanje in spremljanje ter vrednotenje izvedbenega kurikulumu PŠ v obliki trajnejše svetovalne storitve.
5. Občasne oz. trajne svetovalne storitve, ki vključujejo hospitiranje in refleksijo z namigi za kakovostnejše delo na PŠ.
6. Seminarji in tematske konference z namenom spodbujanja samoiniciativnosti posodabljanja didaktike vzgoje in izobraževanja na posamezni PŠ.
7. Študijske skupine.
8. So-ureditev spletne strani podružničarjev SI oz. bodočih izobraževalnih centrov za vseživljenjsko učenje. Povezava z DUPŠ. Prisostvovanje na DUPŠ posvetih.
9. Izdaja priročnika prenove/posodabljanja PŠ v 21. stoletju. Celovita slika. Trajno vseživljenjsko učenje v 21. stoletju. Izvedbeni kurikulum v heterogenih učnih skupinah.

Ob podpori ZRSŠ se podružnica lahko vključi v eno ali več omenjenih dejavnosti z namenom trajnega posodabljanja VIZ v slovenskih osnovnošolskih podružnicah v naslednjem desetletju.

LITERATURA

Brošure in druga gradiva podružnic.

Cenčič, M. (2011). Kombinirani pouk v sedanji družbi znanja. Razredni pouk. Kombinirani pouk. Št.1, Uvodnik.

<http://www.dups.si/>.

https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-policy-in-japan_9789264302402-en.

<https://www.oecd-ilibrary.org/finland>.

Jelen, N. (2010). Vodenje sodobne podružnične šole – izziv za raznolikost. Zbornik 14. strokovnega posveta Vodenje v vzgoji in izobraževanju. Portorož, 29.-31. marec 2010.

Kepec, M. (2011). Intervju z učiteljico Miro Kramarič. Razredni pouk. Kombinirani pouk. Št.1, 15- 18.

Komljanc, N. (2018). Hospitacije na PŠ Kopanj (2 uri) in Godovič (3 ure).

Komljanc, N. (2018). Izobraževalni centri vseživljenjskega učenja. Obstoje podružnic. Trajnostni vidik ohranjanja učnih okolij v odročnih krajih v okviru vseživljenjskega učenja. Delovno gradivo ZRSŠ.

Komljanc, N. (2018). Naravni didaktični material razvija naš intelekt. 18. strokovni posvet Naravni didaktični material. DUPŠ Podblica, 21. – 22. april 2018.

Komljanc, N. (2018). Predloga za analizo dejavnosti v PŠ in KP v RS. Delovno gradivo ZRSŠ.

Komljanc, N. (2018). Prenos znanja najmlajšim v trajnostno naravnani družbi. Nasveti. Konferenca učiteljev razrednega pouka: Utiramo poti učenju na razredni stopnji. Lahko, marec, 2018.

Lifelong Education: A stocktaking. 1979. UNESCO. Hamburg.

Mažgon, J., Muršak, J. (2016). Osnovna šola kot središče socialnega in kulturnega življenja v lokalni skupnosti. Andragoška spoznanja. 22 (1), 21-41.

Mori, I. (2007). Učenje in poučevanje na sodobni podružnični šoli ter vrednotenje in uporaba e-gradiv. ZRSŠ, Razredni pouk. 9. letnik, 1-5.

Nolimal, F. (). Kazalci kakovosti sodobne podružnične šole in empirične ugotovitve na področju IKT. ZRSŠ.

Nolimal, F. (1998). Primerjalna analiza malih OŠ s kombiniranimi oddelki v Sloveniji in v tujini. ZRSŠ.

Nolimal, F. (1999). Značilnosti kombiniranega pouka. V: VIZ, 2/1999/XXX, 36 – 41.

Nolimal, F. et al. (1997). Celostna kakovost dela na podružničnih šolah. ZRSŠ.

Nolimal, F., Beuermann, D. (2001). Kombinirani pouk včeraj, danes, jutri. Didaktični priročnik. ZRSŠ.

Peček, M. (1995). Šola kot sredstvo za rekonstrukcijo družbenih odnosov. V Šolska kronika 4/XXVIII. Zbornik za zgodovino šolstva in vzgoje. Ljubljana: Slovenski šolski muzej, 43 – 56.

School as a foundation for lifelong education. IFLL Sector Paper 1. Centre for Real-World Learning. University of Winchester. 2009.

Šavli, A. (1955). Pouka na nižje organiziranih šolah. Ljubljana, Zveza pedagoških društev LR Slovenije.

Thematic guide five. The Role of Education and Lifelong Learning in Sustainable Rural Development. Euracademey. 2009.

PRILOGA

1. Zbirnik podatkov
2. PP predstavitev

Ad 1. Zbirnik podatkov

Centralna šola (naslov):

Podružnica 1 (naslov):

Kontakt vodje PŠ (mail, tel):

Število razredov (od do):

Število otrok na šoli in % otrok glede na centralno šolo:

Število učiteljev na PŠ:

Kombinacije pouka:

Vrtec pri šoli? (obkroži): da ne

Obseg šolskega območja (km):

Podružnica 2 (naslov):

Kontakt vodje PŠ (mail, tel):

Število razredov (od do):

Število otrok na šoli in % otrok glede na centralno šolo:

Število učiteljev na PŠ:

Kombinacije pouka:

Vrtec pri šoli? (obkroži): da ne

Obseg šolskega območja (km):

Podružnica 3 (naslov):

Kontakt vodje PŠ (mail, tel):

Število razredov (od do):

Število otrok na šoli in % otrok glede na centralno šolo:

Število učiteljev na PŠ:

Kombinacije pouka:

Vrtec pri šoli? (obkroži): da ne

Obseg šolskega območja (km):

Ad2: PP predstavitev

Analiza dejavnosti PŠ v RS

Dr. Natalija Komljanc v sodelovanju z vodjo OE ZRSŠ in timi PŠ 2018

OE ...

3 deli:

1. Analiza stanja
  2. Vizija
  3. Srednjeročni načrt
-

I. del: Numerični podatki

- Osnovni podatki (aktualizacija)
Obrazec s podatki izpolni vsak tim zase
-

Sistem delovanja PŠ

• Zakonodaja, normativi, standardi:

1. Ocena stanja med 1 in 5 (najvišja) + kratek komentar
2. Nujni predlogi za izboljšave (informacija ministrstvu)

Sistem
vodenja-
porazdeljeno:
ravnatelj/ica
ŠSD
vodja PŠ

- Obstoječi model
  - Ovire
  - Ocena modela od 1 do 5 s komentarjem
  - Morebitne izboljšave/inovacije v prihodnje
- Vizija
- Srednjeročni načrt delovanja

Sistem povezovanja v ožjem in širšem okolju in konkretna podpora

- Ožje okolje: povezava s krajem
- Širše okolje: povezava z regijo, nacionalna zveza, EU in globalna povezava
- Formalno, neformalno in priložnostno so-delovanje
- Internetno povezovanje in povezovanje v živo
Ocena z vidika posamezne ravni od 1 do 5 in komentar
- Vizija povezovanja in podpore
- Srednjeročni načrt povezovanja in podpore

Oblike sodelovanja s starši

- v vlogi starša
- v vlogi eksperta
- donatorja
- druge oblike sodelovanja
- vpliv bivših učencev
- drugi (različni) viri podpore/vpliva na VIZ
  - Splošna ocena od 1 do 5 s komentarjem
- Vizija sodelovanja
- Srednjeročni načrt sodelovanja

Izobraževanje kadra

1. Samoizobraževanje (sam, preko mrež, interneta, podiplomskega študija v neformalnih in priložnostnih oblikah z ali brez certifikata, samoplačnik)
  2. Usmerjeno, vodeno izobraževanje za kakovostno izboljšavo procesa dela v PŠ, didaktiki, vsebini ekspertnega področja
    - Ocena od 1 do 5 za prvo in drugo obliko, medsebojni vpliv s komentarjem (ovire in morebitne izboljšave stanja)
- Vizija
  - Srednjeročni načrt
  - Predlogi za aktualno, intervencijsko usposabljanje v sodelovanju z ZRSŠ:

II. Del: Šolski izvedbeni kurikulum/ program

1. Načrtovanje, 2. izvajanje in 3. evalvacija življenja in dela PŠ

1. Obvezni, neobvezni del
2. Pouk in dejavnosti na prostem
3. Prilagoditve
4. Učno okolje (odprto, zaprto)
5. Sodelovanje s centralno šolo v obeh smereh
6. Kakovost izvedbe UN
7. Področja učenja (opismenjevanje, naravoslovje, umetnost)
8. Sistem ocenjevanja znanja

- Ocena kakovosti od 1 do 5 in komentar
- Vizija
- Srednjeročni načrt

1. Načrtovanje izvedbenega kurikuluma/ programa dela PŠ

- Model načrtovanja
  - Ocena uspešnosti od 1 do 5 in komentar z morebitnimi predlogi
- Vizija
- Srednjeročni načrt

2. Izvajanje pouka in dejavnosti ob njem

Oblike dela in podpore:

Kdo in kako jih izbira, katere vrste so najpogostejše/redkejše, učinkovitejše:

1. Učni prostor (zunaj, notri %)
2. Učni viri (materiali, orodja...)
3. Učne metode (odkrivanje pri naravoslovju, funkcionalno jezikovno opismenjevanje, raba IKT, umetniško ustvarjanje)
4. Učne oblike sodelovanja med učečimi se
  - Ocena uspeha/zadovoljstva od 1 do 5 s komentarjem
  - Vizija
  - Srednjeročni načrt

3. Samoevalvacija

- Model samoevalvacije/spremljanja
  - Ocena kakovosti od 1 do 5
  - Vizija
  - Srednjeročni načrt

Didaktična področja pod drobnogledom:

1. Učni prostor/odprt, učenje na prostem, ekskurzije...
2. Učni viri/raznoliki, materiali, orodja, IKT podpora...
3. Odkrivanje/raziskovanje znanosti pri vseh naravoslovnih predmetih (uspešni projekti, predstavitve naučenega...)
4. Funkcionalno opismenjevanje v heterogenih učnih skupinah v različnih jezikih
5. Skrb za zdravje v celovitem smislu
6. Formativno spremljanje učenja (uporabni vidik za učenca in učitelja ter starše)
7. Izvedba inkluzivnega pouka – primeri dobre prakse
  - Ocena od 1 do 5 s komentarjem pod posamezno rubriko
  - Vizija
  - Srednjeročni načrt

Heterogene učne skupine – didaktika pouka v kombiniranih oddelkih

1. Razlike v predznanju, interesih, potrebah, pričakovanjih med učečimi se – kako uspete le-to upoštevati
2. Oblike medsebojnega vključevanja, sodelovanja in predstavljanja znanja – katere so in katere bi lahko
3. Učni stili in povezave z metodo dela – kako se upošteva, razvija in usklajuje učne stile med seboj
4. Razvojne značilnosti skozi obdobja vseživljenjskega učenja ter vidik trajnostnega razvoja – zavedanje, omogočanje, spremljanje...
5. Zveza s formalno, neformalno in priložnostno obliko učenja – kako smiselno povezovati in nadgrajevati vse tri oblike med seboj za večjo motivacijo in uspeh učečih se
6. Sistem ocenjevanja v procesu učenja ter ob koncu/certificiranje – stanje in izboljšave
7. Oblikovanje odprtega šolskega/učnega kurikulumu za heterogeno učno skupnost – inovacija večplastnega kurikulumu
  - Ocena obstoječega stanja od 1 do 5 s komentarjem
  - Vizija
  - Srednjeročni načrt

Nujne intervencije v prvem letu sodelovanja

- Kaj je nujno potrebno rešiti, izboljšati, ugotoviti, spremeniti, zamenjati....:

Zbirniki analiz

- Zbirniki analiz bodo narejeni znotraj posamezne OE, nato zbrani v skupno Analizo delovanja podružničnih osnovnih šol (PŠ) v RS.
- Z ugotovitvami vas bomo seznanili.
- Po potrebi se lahko slišimo, vidimo:
- Tel: 01 3005 133, mail: natalija.komljanc@zrss.si
- Ali želite imeti skupno spletno stran? Da Ne

